

Szerkesztőség (Kiadóhivatal) és nyomda: Bul. Reg. Ferdinánd (József tőrcsög-ut) 4. Telefon: 151 Sürögnyomda. Közlöny. Arad. :: Az Aradi Nyomda Vállalat tulajdona, kiadása és rotációs nyomása. Mentelenik naponta reggel.

# ARADI KÖZLÖNY

Előfizetési árak: Éves 1080, félév 540, negyed-évre 270, havonta 90 Lei. Külföldre havonta 50 Lejjel több :: Erves szám 5 Lei. Vasárnap 6 Lei :: (Bucurestiben 50 bani felár.) Hirdetések tarifa szerint ::

XLVI. éviolyam, 238. szám \* Főszerkesztő: STAUBER JÓZSEF \* Vasárnap, 1931. október 18

## Két magyar intézmény

A földekről már rég befakarították az elmult nyár gazdag termését és a híres bortermő hegyaljai lankákon is elcsitult a szüretelők éneke. A közelgő tének messziről már hallani a lépteit és a fagyos napok előreküldték kis szél-heroldjaikat, hogy hirdessék a természet nagy pihenőjének elkövetkezendő uralmát.

A város számára a késő őszi napok hozzák meg a közélet új feléledését. Aradváros magyar társadalmára új reményekkel és bizalommal várja két nagymultu intézménynek: a Kölcsey Egyesületnek és az aradi magyar színháznak kapunyitását. Ezek az új remények, a bizalomnak és szeretetnek megújulásai abból a közös és kimeríthetetlen erejű forrásból fakadnak ezuttal is, amely hosszú évtizedek óta megtartó erővel táplálja e két kulturális intézményünk életműködéseit: a közös magyar anyanyelv, ez az élettéljes forrás, amelynek két hivatott ápolója és gazdagítója ugy a Kölcsey Egyesület, mint az aradi magyar színház.

A kapunyitás ünnepi formalitásain túl jóval bensőségesebb és nagyobb jelentőségű megnyilatkozásnak érezzük azt az eseményt, hogy ugy a Kölcsey Egyesület, mint a színház megkezdte új évadbeli működését. Ugy hisszük, hogy Aradon nincs egyetlen egy magyar ember sem, akinek külön kellene megmagyaráznunk: miért nőtt a mai nehéz időkben elválaszthatatlan kapcsolatokkal lelkünkhez ennek a két régi kulturális intézménynek sorsa, életének minden megnyilatkozása és ennek minden egyes mozzanata. A magyar színház, valamint a magyar nyelv és irodalom nemes tradícióinak őrzője és továbbfejlesztője, a Kölcsey Egyesület, két olyan temploma kell, hogy legyen minden időben a magyar kultúrának, a melyekbe lábujjhegyen kell eljárnunk, hogy bennük felfrissülve és megerősödvé találjunk újra önmagunkra. Arad egész társadalmára mindig büszkén vallotta magáénak azt a magyar kultúrát, amelyet az anyatejjel szívott magába. Ugy érezzük, hogy az új évad elkövetkeztével még bensőségesebb vonzódással tekint az új kapunyitások elé és újult érdeklődéssel veszi körül a magyar szó gazdag forrásait: a színház színpadát és a Kölcsey Egyesület előadói melvényét.

Arad társadalmára minden időben ismerté kötelességét, amellyel kultúrájának tartozik. A magyar alkotó-erők, a magyar termő szellem aradi erőforrásainak új lendülettel induló működése elé nemcsak bizalommal nézünk, de megújult reményekkel is, mert taníthatatlan hittel él bennünk az a meggyőződés, hogy a magyar lélek értékei és alkotószelleme megnyilatkozásai, az irodalma és művészete kinésztet igaz értékéért és nyereségként fogja egyszer a maga teljességében felismerni az állam is. Addig is azonban, míg ez elkövetkezik, féltő gonddal és nemszünő szeretettel vigyázzunk kulturális intézményeink életére és munkájára, amely oly nagy feladatot betöltésére hivatott. Az aradi magyar színház, az aradi Kölcsey Egyesület körül ott kell lennie a jövőben is Arad társadalmának, mindenkinek, aki az élet szürkéségén felülemelkedve, rajongani tud mindazért, aminek célja igaz művészet és tisztán kultúra.

## „A történelem érti meg az ön munkáját”

mondotta Károly király Iorga miniszterelnöknek — A király születésnapjára rendezett bankett szenzációja — Legfelsőbb elismerés a kormány eddigi munkájáért

### Szilárdnak tartják a kormány helyzetét

Bucurestiből jelentik: A király születésnapja alkalmából ünnepi bankett volt, amelyen Iorga miniszterelnök köszöntötte fel az uralkodót. Iorga beszéde után a király emelkedett szólásra és általános figyelem közepette a következő beszédet mondotta:

— Mélyen megindítottak az ön szavai, amelyek vigasztalást nyújtanak nekem ezekben a sulyos napokban. Ön, aki jól megértette a kormányzás felelősségét, nem azonosítja magát az öntömjénezőkkel. Tudja jól, hogy az a munka, amit ön végez, egy áldozati munka. Önnek, akinek hivatása a történelemírás, megadatot, hogy alakítsa a történelmet. Tudom, hogy nem mindenki osztja azt a bizalmat, amellyel önnel szemben viseltetem, de vigasztalja meg az a tudat, hogy a történelem előtt áll és a történelem bizonydra megérti az ön munkáját.

Az uralkodó beszéde nagy feltűnést keltett, mert az a kormány további szilárdságát bizonyítja.

Bucurestiből jelentik: A nemzeti-párt-párt holnap tartja kongresszusát, amelyen a pártvezérek felszólálnak és éles kritikában részesítik a kormányt. Popovici Mihály Topolenében meglátogatta Mihalachet, akivel fontos megbeszélést folytatott. Innen holnap Badacsonyba utazik, ahol Maniuval tárgyal a pártelnökség kérdéséről.

Bucurestiből jelentik: Az Adeverul értesülése szerint Averescu ma reggel kihallgatást kért az uralkodótól. Az audiencia időpontja azonban kitolódik, minthogy a néppárt a jövő héten tartja meg kongresszusát és a marsall

ennek a kongresszusnak a lefolyásáról és az itt hozott határozatokról is be kíván számolni az uralkodónak. Averescanus körökben egyébként nagy jelentőséget tulajdonítanak Goga Ocfavian mai királyi kihallgatásának. Goga ugyanis kérni fogja Őfelségétől a Iorga-kormány eltávolítását azzal az indoklással, hogy ez a kormány már nem bírja a nép bizalmát és a külföld is bizalmatlansággal viseltetik a jelenlegi rezsim ténykedésével szemben. A néppárt egyébként e hó 25-én tartja meg Kongresszusát, amelynek szónokai éles bírálatban fogják részesíteni a mostani kormány ténykedését és követelni fogják a hatalom átadását a néppárt számára. Ellenkező esetben a néppárt fentartja magának teljes akciószabadságát.

## A Népszövetség békepontjai a japán—kinai konfliktus elsimitására

Zárt tárgyaláson foglalkoztak az ügygyel — Amerika megbízottját is bevonták a megszövegezésbe — Japán álláspontja ismeretlen a békepontokkal szemben

### A helyzetet a Népszövetség is komolynak tartja

Genéből jelentik: A népszövetségi tanács ma zárt ülésen foglalkozott tovább a japán—kinai konfliktus ügyével. A tanácskozásokon Japán és Kína delegátusa nem vett részt, ellenben belevonták Amerika megbízottját. Elhatározták, hogy az egyezség létrehozása érdekében a következő pontokat szerkesztették:

1. Kína elismeri Japán szerződésileg biztosított jogait Mandzsuriában.
2. Japán kiürit a megszállott területeket.

3. Kína biztosítja a megszállott területeken élő japánok vagyoni és életbiztonságát.

A népszövetségi tanács most azzal foglalkozik, hogy megfigyelőket küld majd ki az intézkedések végrehajtására, az esetben, ha a pontokat mind a két állam elfogadta. Az intézkedéseket azonban annál is inkább függőben kell tartani, mert Japán álláspontja ismeretlen. A tanács, hivatalos hírek szerint, a helyzetet változatlanul komolynak tartja.

## Laval elindult Amerika felé

Ut a világbéke megerősítése felé — „Négy nap alatt nem fordíthatjuk jóra a világ sorsát,” mondotta Laval elutazása előtt

### A francia katolikus főpapok világbéke-manifesztuma

Párisból jelentik: Laval miniszterelnök tegnap Le Havre-ban leányával és kíséretével hajóra szállott Amerika felé. A legnagyobb francia luxushajó, az Ile de France viszi Amerikába a francia miniszterelnököt, akit hajóra szállásakor nagy tömeg eljenzelt. Az utat a francia sajtó látható egyhangúsággal a világbéke megerősítésének tekinti. Francia biborosok, érsekek és püspökök tegnap közös világbéke-manifesztumot szövegeztek meg, melyet a diplomok ajtajára függesztenek ki.

Laval Párisból való elutazása előtt nyilatkozott az újságíróknak. Figyelmeztette őket, hogy ne ringassák magukat illúziókban. Fran-

ciaország és az Egyesült Államok készülő megállapodása nem jelenti azt, hogy most már minden bajt egyszerre meg lehet oldani.

— Washingtonban négy nap alatt nem fordíthatjuk jóra a világ sorsát — mondotta Laval —, de mindent meg fogunk tenni, hogy a két ország erejét egyesítsük a válság leküzdésére. En el fogom mondani Hoover elnöknek, mi a véleménye Franciaországnak, mit kíván és mit tehet a francia nép, amivel szemben Hoover elnök az Egyesült Államok álláspontját fogja kifejteni. Komoly remény van arra, hogy a két álláspontot párhuzamos munkába lehet beállítani a világválság leküzdése érdekében.

## Titulescu levele egy aradi ügyvédhez

A világesemények igazolták Titulescu 1921-ben elmondott beszédét.

Érdekes levelet kézbesített a napokban a posta Dante Gherman dr. aradi ügyvédnek. A levelet Románia, londoni követe, a Népszövetség legutóbbi ülészakánának elnöke, Titulescu Miklós írta. Dante Gherman dr. ugyanis akkor, amikor Titulescut niólag megválasztották a Népszövetség elnökének és amikor Titulescu ebből az alkalomból a Népszövetség plénuma előtt beszédet tartott, levelet írt a londoni követ címére, amelyben párhuzamot von Titulescu mostani beszéde és aközött a beszéd között, amelynek közel egy évtizeddel ezelőtt, 1922-ben a román parlamentben mint pénzügyminiszter mondott. Gherman dr. rámutatott arra, hogy mennyire helyesek voltak Titulescunak akkori nézetei és hogy a bekövetkezett események ugy a romániai, mint a világesemények terén azt igazolták, amit Titulescu 1922-ben kifejtett és amelynek tanulságát mostani beszédében szögezte le. Titulescu levelében köszönetet mond az aradi ügyvédnek a figyelmességért és külön foglalkozik a levél koncepciójának helyességével, valamint annak gondolatokhoz gazdag voltával.

## A tanárok tiltakoznak a nyolcórás tanítási idő ellen

Memorandum Iorga miniszterelnökhöz.

Bucurestiből jelentik: Ma délelőtti országos értekezletre gyűltek össze a liceumi igazgatók és igazgatónők. Az értekezlet memorandumot szövegeztet meg, amelyet eljuttatnak a közoktatásügyi miniszterhez. A memorandumban főképpen a sérelmes tanrendre és a tankönyv órák károsan nagy számára mutatnak rá. A növendékek ugyanis naponta nyolc órát tartózkodnak az iskolában, ami több okból nemcsak a növendékekre, hanem a tanítókra is káros. Ennek a hosszú időtartamú tanításnak elsősorban anyagi nehézségei vannak, amelyekben a fűtés és a világítás nagy költségeket emészt fel.

## Hugh

Írta: SAS GYÖRGY.

Hugh szöke volt, rózsásarcu és életében másodszer szerelmes.

Szép őszi este volt: a lemenő nap bíborpirosra csókolta az eget és egy rozsdás-veres falevél éppen Hugh lába előtt halt meg.

Hugh pedig csendesen sétált a hosszú, fadoros útcában. Nem is csodálkozott, hogy ide juttott — várták. Pedig nem akart érte jönni: zsebet égette a levél, a szíve felett vitte a levelet és nem hallotta tőle a szíve dobogását. — És nem is olyan régen hogy megdobogtatta a szívet egy-egy ilyen levél: Mary levele! Lehet, hogy azóta már más szíve van?!

Talán akkor is ilyen szép őszi este volt, amikor Maryvel találkozott. De akkor tiéskor ciripeltek a mezőn és az erdőben szomorúan sugdolóztak a haldokló fák. Hugh akkor otthon volt: szabadságon és nap hosszant fűtörészte bele a világba vidámságát. — Hugh szöke volt és gyerekarcu — Marynek fekete volt a szeme.

És Mary az övé lett. Csendesen, szinte észrevétlenül, hüvelyk kézzel simogatta néha Hugh homlokát, csókjai tiszták voltak és üdék, mint egy vég fehér irlandi vászon...

Hugh aztán visszajött a városba. Néhány levél röszült még ide-oda, ártatlan, fehér galamblevél, aztán lassan ritkultak azok is. És egyszerre nem írt egyik sem és talán nem is vettek észre.

Hónapok óta nem jött Marytől levél!

De most mégis írt.

„Kedves Hugh! — ne csodálkozz azon, hogy írok. Sok levelet írtam már neked azóta. Itt fekszik mind előttem, az asztalon. Néha elolvasom őket és ilyenkor sirni szoktam, nem keserű könnyeket, csak úgy: magam sem tudom miért, de oly jó érzem magam a sírás után.

## A BRÁZAY SÓSBORSZESZ

vásárlásánál ingyen kap egy csinos ivópoharat!

## Bucuresti legujabb szenzációja: a sóshal-panama

Hétmillió lej volt az ára a behozatali engedélynek — Szovjetáru török márka alatt — Az állam kára hatvan millió —

Az ügybe több előkelő politikus neve is bele van keverve

Bucurestiből jelentik: Ismeretes, hogy néhány hónappal ezelőtt a galaci hatóságok nagyarányú orosz halcsennépszállítását leplezték le, amelyet Konstantinápolyból török márkával szállított Romániába a szovjethalat dumping áron. Abban az időben, mivel elezendő bizonyíték nem állott a hatóságok rendelkezésére, kénytelenek voltak megszüntetni az eljárást.

Ma a vizsgálóbíró új adatok birtokában újra felvette a vizsgálatot és csakhamar megállapította, hogy az ország egyik legnagyobb panamája húzódik meg a halcsennépszállítás mögött, amely csak a vám 60 millió lejtel károsította meg az államot és számtalan előkelő politikus, volt miniszter nevet kompromittálja.

A rendőrség és a vizsgálóbíró megállapítása szerint a volt galaci alpolgármester, Jenicu Anastasiu, a miniszteriumban „kijárta” egy Törökországból behozandó 1000 vagonos sóshalküldemény számára az import engedélyt. A sóshalak azonban orosz eredetűek voltak s a szállítmányt a szovjet exportoffenzívájának terve alapján versenyt megsemmisítő áron árulták. Ez az importengedély 7 millió lejbe került, amelynek külön érdekessége, hogy a helybeli kereskedőknek ilyen értelmű kérését az importengedély kiállításá előtt néhány nappal a miniszterium visszautasította.

A dumping sóshal behozatalával egyidejűleg megindul az állam megkérőzítése is. A sóshalak a pénzügyminiszter által megállapított behozatali illetéke kilogrammonként 120 lej volt. De a kereskedők meggyőzték a váma-

tósággal abban, hogy a 120 lej egy és két lelekre hamisították a pénzügyminiszter rendelkezésében. Így 120 lej helyett 1 és 2 lejeket fizettek a kereskedők minden kiló sóshal után. Ezáltal az egészen újszerű csalással kerekelt hatvanmillió lejtel károsították meg az államot.

Most, hogy a vizsgálóbíró és a pénzügyminiszter delegátusa hivatalos adatok birtokában kiszállottak a helyszínre és kihallgatták az orosz hallal csempészkedő kereskedőket, sikerült leleplezni a nagy panamát. Együttal megállapították, hogy különösen a behozatali engedély megszerzése körül sok magas politikai állású aktív államiéri van érdekelve, akiket egy-két napon belül szintén kihallgatnak az ügyben.

## A bankrablók a halál árnyékában

Török tanácselnök intézkedésére a hóhér készenlétben áll.

Budapestről jelentik: Ma délelőtti egyenget tizenegy órakor a Pesti Magyar Kereskedelmi Bank rablói, Bónya József és Ondi Sándor péksegédek, továbbá Papp Mancsi, Ondi szeretőjét átkísérték az ügyészségre. Mindhárom három napon belül a statáriális bíróság elé kerülnek és Török tanácselnök már intézkedett is, hogy hétfőn reggel a rögtönzött bíróság össze is üljön. A fiúk cinikusak és vidámak, egyedül a leány van megtörve. Török tanácselnök megtette intézkedéseit az orvosszakértők és a hóhér készenlétére is.

De én nem ezt akarom neked írni, kedves Hugh. Nem is tudom, hogy írtam meg az irnivalómat. Talán a legjobb lesz, ha szépen, nyíltan, minden kéréstől nélkül teszem. ...

Hugh, én anva leszek. Valami csodálatos érzés ez, valami földöntúli boldogság előérzete. Esténként kisértálok néha az erdő mellé — tudod: oda — és hallgatom, hogy sugdolóznak a fák. Messziről tűcsökciripelés is száll felém, és én olyan könnyűnek, olyan tisztának érzem magam, hogy fel tudnék röpködni: messze az azurba. De nem teszem, mert a földön is boldog leszek most. — Aztán elnézem a csillagokat és koszorút szeret nek fonni belőlük, elmenni hozzád észrevétel nélkül és körülövezni fejedet a koszorúval. ...

Lásd, Hugh, én még mindig a régi szentimentális vagyok. Pedig tudom, hogy te azt nem szereted.

Nem írok többet, csak ennyit is akartam írni: Hugh, én mindennek ellenére, vagy talán éppen ezért, boldog vagyok.

Nem várom válaszodat; minek? Üdvözöl Mary.”

Valami fájt Hugh szíve körül. Nem tudta pontosan megállapítani, a szív-e az, vagy a levele. De nagyon fájt.

A világos ablakok nagy négyszögei hivatagon sugározták ki meleg fényüket a holdvilágos csöndbe. Hugh mégis eljött. Comie vidám kacagása fogadta már messziről.

Boldogan szaladt elébe és fonta nyaka köré gömbölyű karját. De Hugh nem viszonozta az ölelést, lassan, gondolatok nélkül ment a csacsogó lány mellett. A kért hatalmas bokrai szörnnyeknek látszottak az éles holdfényben és Comie egész testével hozzá simult a fiúhoz. Talán lassította is lépéseit, lehet, hogy meg is állottak: Hugh nem tudta. Csak a barátságos szoba lágy fényére ébredt öntudatra: az otthoniasság boldog érzése fogta el és mintha valahonnan gyerekgúgyogést is hallott volna.

Beszélgettek, de nem bírta sokáig. Megmutatta Comienak a levelet.

Nézte a szép, karcu leányt, aki a menyasszonya, ahogy olvassa a levelet, annak a leánynak a levelét, aki senkije se. És talán most egyik sem kellett neki; sem az, akit ismert, akinek a testét gyönyörrel fedezte fel újra, meg újra, sem az, aki szívesen odaadná magát neki, kispörtölt testének minden titkával.

Furcsán, idegenül, de hársogva kacagott Comie. Vissza se adta a levelet, apró darabokra tépte és úgy szórta rá a fiu hajára.

— Látod, látod, nem vallottad be nekem ezt az ifjúkori botlásodat. Igaz, hogy nem is nagyon érdekel. — De a csillagkoszoru nagyon jól állhatna neked...

Hugh komoly maradt. És Comie is elkömolypodott és nagy, felvilágosult asszonyi logikája sugta Hugh felé a kérdést.

— Hugh, talán csak nem... nem akarsz visszatérni hozzá, azért, mert nem vigyáztott?!, Hugh...

Bugott a hangja, az ajka piros volt és csökök bujkáltak rajta, forró volt a teste és illatos. És Hugh férfi volt és kékszemű — Comienak barna volt a szeme...

Aztán sokára, elbucsztak. Comie csökökkel sugta a fülebe:

— Én is neked adtam ma magam. Én sem vagyok rosszabb mint ő, ő sem jobb, mint én. — Akarod őt?!

Hugh némán ingatta a fejét. Nem tudta mi történt. Fekete örvény volt az éjszaka és ő fejjel lefelé függött benne. Nem érzett semmit, nem látott semmit.

És hazament.

Otthon még egyszer csendesen megcsökölta képnyását a tükörben és föbelőtte magát. Mert Hugh szöke volt és rózsásarcu és életében másodszer szerelmes.

# A feketeszesz-ügy aradi vizsgálóbírája letartóztatott két likörgyári igazgatót

A feketeszesz-ügy fekete napja Aradon. Egy pénzügyigazgatósági tisztviselőt is őrizetbe helyeztek. Meglepetéstkejtő fordulat a vizsgálat során

Heteken keresztül tartó csönd volt a feketeszesz-íronon és Moldovan Sabin dr. delegált vizsgálóbíró csupán kihallgatásokat fogaratosított. Az elmúlt hét folyamán ismételt ki hallgatta Grosz Mór, az aradi autófűtőüzem vezetőjét, hogy kitől kapta a bárcákat, amelyekkel Aradról elszállították a feketeszesz küldeményeket Nagyváradra. Grosz Mór kihallgatásáról semmi sem szivárgott ki, valószínűnek látszott azonban, hogy az újabb kihallgatás alkalmával olyan adatokat mondott el, amelyek fényt derítettek a vizsgálatot vezető hatóságok előtt több olyan momentumra, amelyekre vonatkozólag nem volt bizonyíték.

Grosz Mór kihallgatásának befejezése után kezdte meg Moldovan dr. a többi gyanúsított kihallgatását és beidézte a nagyváradai Egyesült Likörgyárak két igazgatóját, Fellner Józsefet és Gutfried Emánuel, azonkívül Jánossy János pénzügyigazgatósági tisztviselőt. Jánossy ellen az a vád merült fel, hogy állítólag curtiói perceptorai beosztása idején szesz bárcákat adott ki, amelyeket aláírásával látott el s amelyek alapján nagymennyiségű feketeszest vittek ki Aradról.

A kihallgatások alkalmával Grosz Mór érdekes adatokat vallott be, amelyek csak ma kerültek nyilvánosságra. Vallomása szerint a szesz bárcákat ő vette Jánossytól és azokért darabonként 30—40 ezer lejt fizetett. A feketeszesz szállítványokat ezeknek alapján szállították Nagyváradra az Egyesült Likörgyárba, ahol Fellner Józsefnek és Gutfried Emánuelnek is tudomása volt ezekről a szállítványokról.

Fellner József kihallgatását tegnap késő este fejezte be Moldovan Sabin dr. s a kihallgatás befejezése után kihirdette előtte az előzetes letartóztatásra vonatkozó végzést. Ma reggel pedig Gutfried Emánuel és Jánossy

Jánost helyezte letartóztatásba, akiknek ügyét nyomban felterjesztették az aradi törvényszék vádtaácsa elé.

A vádtaács előtt a letartóztatott igazgatók, valamint a pénzügyigazgatósági tisztviselő ártatlanságát hangoztatta, azonban döntő bizonyítékként szerepelt Grosz Mór vallomása, amely pontos adatokra hivatkozott, úgy a szesz bárcákra, mint a szállítványokra vonatkozólag. Ugyancsak ma hallgatta ki Moldovan Sabin dr. Spitzer Bernát likörgyári pénztárost, aki ellen az ügyészség tett letartóztatási indítványt. Moldovan dr. azonban nem látta fenforogni a pénztáros letartóztatásának szükségességét s ezért elutasította az ügyészi indítványt.

A vádtaács ezzel az ügyvel is foglalkozott s helybenhagyta Moldovan dr. döntését. A két likörgyári igazgatónak, Fellner Józsefnek és Gutfried Emánuelnek, valamint Jánossy Jánosnak letartóztatását helybenhagyta. A letartóztatottak felfolyamodást jelentettek be a vádtaács határozata ellen a temesvári táblához, amelynek döntéséig fogva maradnak.

Ma délelőtt az a hír terjedt el, hogy a vizsgálóbíró előszobájából Klein Mór nagyváradai szeszgyáros, aki kihallgatásra volt beidézve, megszökött. Állítólag kompromittáló adatok merültek fel ellene s kilátás volt arra, hogy őt is letartóztatják. Hír szerint már a letartóztatási végzés is ki volt állítva s Klein Mór szökését akkor fedezték fel, amidőn Moldovan Sabin dr. hívatta, hogy a letartóztatási végzést kihirdesse előtte.

Kérdést intéztünk a feltűnést keltő hírre vonatkozólag Vulpe Constantin vezetőügyészhez és Mandru Miklós dr. főügyészhez, akik egyöntetűen megcáfolták azt a hírt, mintha a feketeszesz panama gyanúsítottjai közül bárki is megszökött volna a kihallgatás alkalmával.

## Olcsó elárusítás! „RENAISSANCE“

divataruház (volt Fötér, Bloch papírkereskedés mellett) megértve a rendkívül idóket. F. hó 19-től, hétfő reggeltől kezdve

### 10 napig tartó rendkívül olcsó elárusítást rendez!

Ezen idő alatt módot akar adni a lecsökent vásárló kezdeknek, hogy a legfinomabb divatcikket:

Kabát és ruhaszövetek  
Divatselymek és bársonyok  
Barchendek, szóval az őszi és téli szezon minden cikkét

olyan árban juttassa el vevői minden rétegéhez, mely az idők szellemének megfelel

Teljes tisztelettel:

## „RENAISSANCE“

DIVATARUHAZ (volt fötér)

## Az aradi Magyar Párt szabadegeteme

Hétfőn kezdődnek meg az előadások.

Az aradi Magyar Párt közmívelődési szakosztálya komoly és figyelemreméltó tervekkel kezdi meg az idei téli szezont. Elhatározták, hogy általános és a gyakorlati élethez merített tárgyú szabadegetemeszerű előadásokat fog tartani, természetesen megfelelő helyet biztosítva az elvont tudományoknak is. Ezenkívül nyelvkurzusok és gyorsírótanfolyamok is szerepelnek a szakosztály téli programján. Az első tanfolyam, a magyar helyesírás és fogalmazás már hétfőn este megkezdődik, míg a német, román és gyorsírási tanfolyamok a hét többi napjaira lesznek beosztva. A román és magyar irodalom nagyjelmű ismertetése, műveik tanulmányozása, természetrajz és természettani előadások; a rádió, telehor, hangosfilm, repülőgép, léghajók szerkezetének és megkonstruálásának ismertetése, román-magyar kereskedelmi számtan, üzleti levelezés, könyvelés, világtörténelem, földrajz, zeneköltészet és irodalmi előadások, a román, magyar képzőművészet és iparművészetek bemutatása, egészségügy férfiak és nők részére, azonkívül a mindennapi életben előforduló jogi ismeretek, a hölgyek részére háztartástan-órák vannak tervbe véve. Nagy érdeklődésre tarthatnak számot a helyszíni magyarázatok az aradi Kulturpalota képtárában és muzeumban. Az előadásokat kivétel nélkül elsőrangú előadók, jogászok, orvosok, közgazdászok, festőművészek, tanárok és technikusok tartják, s a szakosztály különös súlyt helyez arra, hogy az előadások nemcsak szakértők, de laikusok részére is teljesen érthetőek legyenek. A szakosztály tekintetbe vette a hallgatóság nagy részének napi elfoglaltságát és így az előadások terminusát este 8—10 órai időközben állapította meg, hogy azokat mindenki látogathassa. Az előadások és a magyar helyesírás-tanfolyam látogatása teljesen díjtalan, a román, német és a gyorsírási tanfolyamok havi látogatási díja 20 lej, a három hónapig tartó iparművészeti kurzus díját pedig összesen 200 lejben állapították meg. Az előadások megkezdéséről külön fogják a közönséget tájékoztatni.

## A fogak csunya lerakódása

A legszebb arcot is elcsúsztatja. A száj kellemetlen szaga visszataszítólag hat. Mindkét szépséghibát néha már egyszeri használat után megszünteti a csodáson töltő új Chlorodont-fogpép. Használata után a fogak gyönyörű elefántosont fényt nyernek, még az oldalukon is, különösen, ha egyben az e célra szerkesztett fogazott sörtejjel Chlorodont-fogkefét használjuk. A foghézagok közötti, a száj rossz szagát okozó rothadó ételmarmadékokat teljesen eltávolítja. Probálja először egy tubussal meg. Chlorodont-fogpép, fogkefe és szájvíz mindenütt kaphatók. Valódiak csak a „Chlorodont”-csoportban.



## A PIXAVON-SHAMPOON

egyesíti a folyékony Pixavon minden előnyét

Egy kis csomag 2 mosásra elég és ára csak 10 Lei.

*A Pixavon-shampoo*

teljesen mentes a szódától.

## Megölte férje bántalmazóját egy szemlaki asszony

Egy verekedés tragikus következményei — A boncolás eredménye — Az aradi vizsgálóbíró letartóztatta a gyilkos asszonyt

Az elmúlt héten halálos kimeneteli verekedés volt az aradmegyei Szemlak községben. Lapusca János és felesége, valamint Cozmica Tudor összeveszték, amely verekedéssé fajult. Verekedés közben Lapuscáné egy vasdarabbal fejbevérgta Cozmicát, aki néhány percre rá meghalt. A rejtélyes halálesetben a csendőrség bevezette a nyomozást, az aradi ügyészség elrendelte a holttest felboncolását a halál okának megállapítása céljából.

A csendőrség letartóztatásba helyezte a házaspárt, akiket ma szállítottak be az aradi

ügyészségre. Kihallgatásuk alkalmával elmondották, hogy a verekedést Cozmica kezdte, aki Lapusca János fején ejtett súlyos sérülést. A sérült ember feje még most is be van kötve. A támadás láttára az asszony, férje védelmében, felkapott egy vasdarabot s azzal ütötte fejbe ellenfelüket, aki egy pillanatra ugyan elszedült az ütéstől, de azután látszólag minden baj nélkül ment el.

A vizsgálóbíró Lapusca Jánosnét előzetes letartóztatásba helyezte, a férje ellen pedig megszüntette a további eljárást.



## Folytatólagos irányárak

# STRASSER-

cég

### alkalmi árusításából

1 mtr. tennisz flanel	... ..	16	Lej
1 mtr. velour flanel	... ..	25	"
1 mtr. f-a velour flanel	... ..	30	"
1 mtr. női kabátszövet 150 cm. sz.	145	"	"
1 mtr. férfi kabátszöv. 150 cm. sz.	150	"	"
1 mtr. Crepe de chine, teljesen hibátlan, minden színben	... 145	"	"
1 mtr. Raglan double kelme, ez előtt 650 lej, most	... 325	"	"
1 mtr. mosott angol madepolan	30	"	"
1 mtr. mintázott gyapju delain	50	"	"
1 mtr. sima bársony	... 50	"	"
1 mtr. mintás bársony gyönyörű színekben	... 60	"	"
1 drb. előtt paplan kézi varással	300	"	"
1 drb. selyempaplan fehér vattával	980	"	"

Selyem, szövet, flanel, karton, delain  
**maradék**

**minden elfogadható árban.**

**Készpénz árak! Amíg a készlet tart!**

**Figyelje kirakatalm árait!**

## Magyarországra 25 pengő értékig lehet postautalvánnyal pénzt feladni

A nyilvános telefonállomások megkezdtek működésüket.

A posta telefon-osztályától nyert információk szerint az Aradon felállított két nyilvános telefonállomás, melyek közül egyik a Bloch-cég melletti trafikban, míg a másik a Str. Marasesti (Kossuth-ucca) 20. szám alatt levő trafikban nyert elhelyezést, a tegnapi napon kezdték meg működésüket. Ezek a nyilvános telefonállomásokon a telefonkészülék külön fülkében van elhelyezve, úgy hogy mindenki zavartalanul beszélgethet. A tarifák olyanok, mint a főpostai nyilvános telefonállomásokon.

Itt említjük meg, hogy a városban a mai napon olyan hírek terjedtek el, hogy a posta-vezérigazgatóságtól rendelet érkezett, mely szerint több európai állammal és így többek között Magyarországgal is a pénzesutalványforgalom megszünt. Ezzel kapcsolatban Pop postafőnök annak közlésére, kért fel bennünket, hogy azok a hírek, mely szerint a pénzesutalványforgalom több állammal megszünt volna, tévedésen alapulnak. Mindössze csak arról van szó, hogy Magyarországra, Ausztriába, Angliába, Norvégiába, Svédországba és Dániába a devizarendeletek következtében az utalványon küldött pénzesutalványokat korlátozták. Így például Magyarországra pénzesutalványon csak legfeljebb 25 pengőt, míg pénzeslevélben vagy értékcsomagban maximum 50 pengőt lehet küldeni. Arról azonban, hogy a pénzesutalvány-forgalmat megszüntették volna, szó sincs. Ez a korlátozó rendelkezés is — mondotta Pop postafőnök — csak ideiglenes és minden pillanatban várható a visszavonása.

## Az igen tisztelt Vásárlóközönséghez!

Kedves Vevőinknek és barátainknak szives tudomására adjuk, hogy a régi hírneves **BRAZAY SÓSBORSZESZT** a régi, elsőrendű minőségben újból piacra hozzuk és ezen kitűnő, elismert márkáért a magunk részéről is teljes garanciát vállalunk.

Az évtizedek folyamán bevált, legjobb háziasszonyok egyetlen házból sem szabad hiányoznia és egy próbavétel meggyőzi az i. t. Vásárlóközönséget arról, hogy a **BRAZAY SÓSBORSZESZT** régi hírnevének megfelelő minőségben kaphatja. — Meg vagyunk győződve arról, hogy a **BRAZAY SÓSBORSZESZT** kedves Háziasszonyaink körében a legközelebbi időn belül újból annak a kedveltségnek és szeretetnek fog örüdeni, mint a régi jó bókaidőkben!!

A **Brázay** név szavatol a minőségért, a **Brázay** név szavatol azért, hogy az áru a legjobb, a legolcsóbb és leghatásosabb, amit csak előállítani lehet.

A **BRAZAY SÓSBORSZESZT** összeállításánál fogva utolérhetetlen! Vegyen tehát még ma **BRAZAY SÓSBORSZESZT**, a megfelelő számú üres palack ellenében egy szép ivópoharat kap ajándékba!

**AZUROL**

vegyitermékek gyára r.-t. Arad

## Aradhegyalja tragédiája

Rendelet, amelynek nincs gyakorlati haszna — Pang a borexport a kormány hibájából — Az idei szüret katasztrofális volt — Csak a szindikátus segít

### Ispravnic Sever dr. nyilatkozata az Aradi Közlöny számára

Az aradi pénzügyigazgatóságra ma rendkívül érdekes és nagy fontossággal bíró rendelet érkezett. A rendelet a 304.456—1931. számot viseli és annak értelmében több árucikk középértékét leszállyítja. A középérték megállapítása azért bír fontossággal, mivel ezt, a miniszterium által megállapított értéket veszik alapul a forgalmi-adó megállapításánál. A rendelet többek között leszállyítja a bor középértékét is nyolc lejről öt lejre, ami természetesen ugyanakkor a bor után fizetendő adó leszállyítását is jelenti. A rendelettel kapcsolatban ma beszélgetést folytattunk Ispravnic Sever dr.-ral, a Szőlészeti Szindikátus elnökével, akitől megérdeklődtünk, hogy gyakorlati szempontból, a szőlősgazdák érdekeit tekintve mit jelent a rendelet és hogy könnyít-e valamit a szőlősgazdák helyzetén. Ispravnic Sever dr. kérdésünkre a következő érdekes nyilatkozatban válaszolt:

### A rendelet hat bani megtakarítást jelent

— A rendelet a bor középértékét tényleg leszállyította nyolc lejről öt lejre. Ennek azonban a gyakorlatban nincs sok jelentősége. Egyrészt azért, mert a bor ára a valójában nem öt lej, hanem kevesebb, sőt már három lejért is adták el literjét. Másrészt pedig figyelembe kell venni, hogy a valójában mennyi megtakarítást jelent a szőlősgazdáknak a kormány rendelete. Eddig, a nyolc lejes középárát véve alapul, a bor literje után fizetendő forgalmi adó kitett 1 lej és 37 banit, ezentul pedig a gazdának forgalmi-adó fejében „csak” egy lej és harmincegy banit kell fizetnie. Ez tehát nem jelenti azt, amit a szőlősgazdák megmentésének, szanalásának nevezhetnének. Hozzászámíthatjuk talán még ehhez az összeghez, hogy a gazda körülbelül ugyanennyit fizet az államnak földadó fejében.

— Milyen volt az idei szüret eredménye és milyen reményekre jogosít a jövő? — kérdeztük.

— Aradhegyalján a termés az idén a tele volt a tavalyinak. De még így is a szőlősgazdákat kétségbeesíti a kormány nemtorodómsé-

ge. A kormány sem az exportpiacok megszerzéséről, sem pedig a gazdák protekcionálásáról nem gondoskodik. Ma már az a helyzet az Aradhegyalján, hogy senki sem vásárol bort. Tudomásom szerint az aradi borkereskedők is megszüntették a vásárlásokat. A legjellemzőbb talán az, hogy az itteni kereskedőknek torontáli szőlőt kilogrammonként már egy lejért is ajánlottak.

— A szőlősgazdák ma talán már csak a sorstól vagy a véletlentől várják a helyzet javulását. A leghelyesebb természetesen az lenne, ha francia módszer szerint szindikátusba tömörülne a szőlősgazdák, mert csak így tudnák hathatósan megvédeni érdekeiket. A százok például Szászsebes környékén szindikátusba tömörültek és már eddig is nagyon szép eredményeket értek el az értékesítés terén. Van az Aradhegyalján is. Ménesen egy ehhez hasonló szövetkezet, melynek az lett volna a célja, hogy a Hegyalja érdekeit felkarolja. A nemtorodómség következtében ez a szövetkezet azonban csak a ménesi gazdára terjed ki és ahelyett, hogy az egész Hegyalja érdekeit szolgálja, csak a ménesiek érdekeit védi meg. Ennek a szövetkezetnek a tavalyi rossz viszonyok között is 8 lej ötven baniért sikerült tudnia bora literjén. Klasszikus példája ez annak, hogy az egész Hegyalján enyhülne a szőlősgazdák helyzete, ha mindannyian szövetkezetbe tömörülne.

### A Hegyalja helyett a regátból vesznek bort

— Meg kell említeni még azt is — folytatta Ispravnic dr. — hogy a Mezőgazdasági Kamara, amely pedig erre hivatott szerv lenne, nem tartja eléggé szem előtt a szőlősgazdák érdekeit, annak ellenére, hogy két százalékos adót hajt be a szőlőbirtokosoktól. Egy eklatáns példáját kívánom még felemlíteni annak, hogy milyen károkat szenvednek a gazdák annak következtében, hogy nem tömörülnek szövetkezetekbe. Brádra, ahol az állami bányák vannak, a regáti Odobestiből hozzák a bort. Ez a bor a társaságnak 18 lejébe kerül és azt 12—14 lejért, tehát ráfizetéssel adják el a bányászok-

nak. Az aradhegyaljai termelők tehát azt sem tudják elérni, hogy a tudvalevőleg közel fekvő brádi bányák tőlük vásárolják a bort, akiktől sokkal olcsóbban kaphatják, ugyanakkor pedig a ráfizetést is elkerülhetnék.

Ispravnic dr. előadásából a Hegyalja szomorú képe tárul elénk. Senki sem törődik ennek a vidéknek a sorsával és az egymást követő kormányok ahelyett, hogy segíteni igyekeztek volna az Aradhegyalján, csak sulyosították annak helyzetét. A gabona exportjának elősegítésére a kormány prémiumot biztosított az exportőröknek. A szőlőtermelésre a borexportra azonban figyelemmel sem voltak és nemcsak hogy nem segítettek elő az exportot, hanem kiviteli illetéket vesznek a bor után. A kiviteli illeték ugyan nem nagy, de mégis illeték és szaporítja az export költségeit. Minden liter külföldre szállított bor után ugyanis 10 banit kiviteli illetéket kell fizetni. Ahelyett tehát, hogy megkönnyítették volna a borexportot, azt kiviteli engedélyhez kötötték, amelyet azonban csak Bucuresztben adhatnak ki. Minden vagon külföldre szállított bor után ezeröttszáz lej ellenőrzési és kiszállási díjat kell fizetni. Drága a szállítási tarifa is, amely négyezeröttszáz lej tesz ki vagononként.

Tehát mind olyan intézkedések, amelyek gátolják, megnehezítik a bor exportálását és amelyek ugyanakkor egy egész vidék gazdaságát teszik tönkre. A helyzet tehát égető és a legsürgősebbé teszi a szőlősgazdák szindikátusainak megalakítását, valamint azt, hogy az illetékesek — most már talán a tizenkettedik órában — figyeljenek az Aradhegyalja fajszavára. (m. t.)

## Havazik Zágzárban

A vihar halászbárkát süllyesztett el az Adrián.

Belgrádból jelentik: Az adriai tengeren tegnap óta hatalmas vihar pusztít, amely hét halászbárkát felborított. A bárkák kivétel nélkül elsüllyedtek és azoknak személyzete megfulladt. A halottak száma huszonhárom. A kiküldött mentőknek senkit sem sikerült megmenteniük.

Boszniában, Horvátországban és Délserbiában nagy a hőszüvedés és ma több helyen is beállott a havazás. Boszniában félméteres a hó és Zágzárban is havazik. A Zátráb—bécsi repülőteret megszüntették.

## Ghandi lesújtó kritikája a kerekasztal-konferenciáról

Sajnála az időt, amit Európában tölt.

Londonból jelentik: Gandhi az újságíróknak kijelentette, hogy hamarosan visszatér Indiába, ahol szükség van rá, nem ér rá időt fecsérelni itt Európában és különben is a kerekasztal-konferencia nem vezet semmi eredményre.



## Ennek az egyedülálló TEA-márkának

már a megpillantása is, valamint a finom illata, amely a teáscsészéből kipárolog, jóérzést okoz, továbbá jövendő élvezetek reményében kellemes érzést kelt.

A körültekintő háziasszony gondoskodik a test és szellem felfrissítéséről, akinek az asztalán naponta ott van a

# HORNIMAN'S TEA

## Péntek, a melegruhák gyűjtőnapja

**Radu Cornel dr. elrendelte, hogy pénteken délután 5 és 7 óra között fogadják el az adakozók ruhadarabjait a városháza 31. számú szobájában — Segítsünk a nyomorgó munkanélkülieken felesleges ruhadarabjainkkal — A közelgő tél réme — Akik ma bejelentették adományukat**

### Az Aradi Közlöny akciójának eredménye

Az Aradi Közlöny akciója, amelyet az aradi munkanélkülieknek használható régi ruhacímekkel való ellátása érdekében indított, Arad társadalmának minden egyes rétegében megértő visszhangra talált. Az egyre hívősebb időjárás állandó emlékeztetője kell legyen annak, hogy számosan vannak olyan embertársaink, akik irtózza gondolnak a fagyos napok beköszöntésére, mert nemcsak maguknak nincs egy rendes, melegeg ígérő ruhadarabjuk, de asszonyaik, gyermekeik sem rendelkeznek a legszükségesebb felső vagy alsóruhával, amely legalább betakargatná fázó tagjaikat. Arad társadalmának nemzeiségi különbség nélkül állott akcióba, hogy munkaalapot teremtsen a foglalkoztatásra váró munkakeresők részére és az azóta megindult városi közmunkák valóban több mint 1500 embert juttat a mindennapi kenyérhez. De mi lesz akkor, ha a fagy beköszönt és a munkára lendülő kezeket a természet mostohasága teszi munkaképtelenné...? Hiába történt akkor minden eddigi áldozat.

Minden családban vannak olyan divatból kiment, de még használható anyagu ruhadarabok, amelyek a szekrények mélyén hányódnak használatlanul. Minden aradi házban akad két-három olyan alsó, vagy felső ruhadarab, amelyet tulajdonosuk nélkülözhet. Ezekhez az aradi férfiakhoz, háziasszonyokhoz fordulunk, hogy figyeljenek fel a munkanélküliek szívszorító helyzetére és segítsenek a szenvedők, a rászorultak nyomorán. Egy-egy használt kabát, öltöny, akármiféle ruhadarab, inggel, harisnyával álmatlan éjszakák kétségbeesett virrasztásait vehetjük le azoknak szeméről, akik az általános gazdasági helyzet nehézségeivel nem tudnak megbirkózni és akiknek keresetük még a kenyérre is alig futja, de ruhára már nem jut. Ezért fordulunk ismételtelen Arad társadalmához azzal a felhívással: ne sajnálják azt a kis fáradságot, amely a régi ruhák előkeresésével jár és ne tévovázzanak különböző mellékszempontok miatt segítséget nyújtani, bármily kis értékkel is, az arra rászorultaknak.

### Hol kell átadni az adományokat?

Az Aradi Közlöny akciójával kapcsolatosan ma délelőtt Radu Cornel dr. intérimár-bizottsági elnök újjól foglalkozott a ruhagyűjtési akció technikai lebonyolításának kérdésével. A Bucurestiből hazatért elnök ismét teljes agilitással vette kezébe a munkanélküliek nyomorenyhító akciójának vezetését. Radu dr. elérkezettnek látja az időt arra, hogy radikálisabb és egyszerűbb módon adjon alkalmat mindenki számára, hogy önkéntes ruhafelajánlásait a városi központi iroda vezetésének rendelkezésére bocsássa. Radu Cornel dr. a legelső ilyen ruha-napot a jövő hét péntekjének délutánjára tűzte ki és az Aradi

**EXQUISITE PENSIO**  
Budapest, IV., Piarista-uca 6.

Telefon: Aut. 885-39.

Elsőrangú családi otthon. Uccai szobák, gyönyörű kilátással a Gellérről. A Dunakorzó mellett. Központi fűtés. Hideg-meleg folyóvíz.

Közlöny útján arra kéri fel Arad polgárságát, hogy

péntek délután 5 és 7 óra között juttassák el a nélkülözhető ruhadarabokat a munkanélküliek központi irodájába (városháza, földszint, jobbra 31. számú szoba.)

Az iroda vezetősége minden egyes ruhadományt gondjaiba vesz és a maga szervezete útján juttatja el az arra rászorultaknak. Felkérjük tehát a nemesszívű adományozókat, hogy felajánlásukat pénteken délután öt és hét óra között szíveskedjenek a városházi munkanélküli hivatalba eljuttatni.

### Váltórendszer a munkanélkülieknél

A város vezetősége máskülönbben ma elhatározta, hogy a munkanélküliek foglalkoztatásának eddigi rendszerében a váltó-rendszert fogja alkalmazni. Ez abban áll, hogy heti turnusokban mindig újabb és újabb munkanélkülieket alkalmaz közmunkákra. Így biztosítja azt, hogy mindenki keresethez jusson aki csak

## Félmillió lejes követeléssel lépett fel egy munkás gróf Zselénszky Róbert ellen

Bonyolult per az aradi törvényszéken az uradalom egy munkásnak sérülése körül — Kétféle törvény van érvényben Erdély területén — A végső döntést a legfőbb Semmitőszék mondja ki a bonyolult kérdésben

Érdekes keresetet adott be az aradi törvényszékhez Nagy István, gróf Zselénszky Róbert ellen. A kereset nem annyira előzményekben, mint inkább a törvényszék állásfoglalása szempontjából mutatkozik érdekesnek.

Nagy István az elmúlt évben az ötvenes Zselénszky-uradalom szolgálatában állott, mint munkafelügyelő. Egy gazdasági épület lebontásánál lezuhant egy gerenda, mely oly szerencsétlenül érte Nagyt, hogy **lábzsárcsontja eltörtött**. Kórházba szállították, azonban a kezelés dacára, **lábára sánta maradt s mint ilyen, munkaképtelenné vált**. Tekintve, hogy a sérülést az uradalom szolgálatában kapta, most perrel támadta meg a külföldön tartózkodó gróft, illetve annak rokonát, mint jogutódot, aki jelenleg az uradalom ügyelt intézi. **A keresetben Nagy István tíz évre kér kártérítési összeg megítélését, évi 48 ezer lejtel számítva, tehát félmillió lej a kereset összege.**

A keresetben azután kifejti Nagy István, hogy az uradalomnál, bár munkafelügyelői teendőket bízták rá, mint napszámos volt nyilvántartva. Dacára a törvényes rendelkezéseknek, **az uradalom nem jelentette be a munkásbiztosítónál s ezért a munkásbiztosító a segély iránti kérelmét elutasította azzal, hogy az uradalomtól kérje azt.**

Tojás, hüvelyes és burgonya exportőrök, kik vaggontételekben hajlandók külföldre szállítani, adják be sürgős ajánlataikat „Export 74t” jelű alatti Rudolf Mosse, Budapest, Váci-uca 18.

az összeírásban szerepel. Erre vonatkozólag ma délelőtt Radu Cornel dr. már meg is adta a megfelelő utasításokat a közmunkákat irányító technikai ügyosztálynak.

A város pénztári hivatala ma állította össze az elmúlt héten befolyt munkanélküli segélyadományok listáját is. Önkéntes felajánlásait a következők fizették be: Október hó 10-ig befolyt 124.300 lej. Marian Ioan 580 lej, Kilián Anton 90 lej, Vámos Miklós 100 lej, Tricotage 1002 lej, tisztviselői 2038 lej, Géplerakat 5000 lej, Városi Autobusz-zemek 70 lej, Darvas Zsuzsa 135 lej, Kellner Albert 42 lej, dr. Szöllősi Zsigmond 100 lej, Wild cukorkaüzlet 50 lej, Földes Soma 1000 lej, Szénásy István 300 lej, Domán Sándor 755 lej, Boggyó Árpád 184 lej, Mirta község 820 lej, Comsa Gergely dr. püspök 2000 lej, az aradi konzisztórium tisztviselői 5034 lej, Halic Petru 14 lej, Némec, Szene és Schwartz 1000 lej, Fatma 350 lej, Diecezana 160 lej, Aradi Közlöny útján 1200 lej és 100 lej, Aradana 3300 lej, H. Scherhag 200 lej, Triff Bazil 93 lej, Berger Mór 170 lej, Mairovitz és Fiai 6000 lej, aradi pénzügyigazgatóság 3370 lej, gyári tisztviselők temetkezési egyesülete 500 lej, Aradi Faipari Rt. 630 lej, Reiner József 100 lej, aradi tanítónőképző 456 lej, Strasser Ignác alkalmazottai 200 lej, Weisz Szigrid 300 lej, Novum 50 lej, Telefon-társaság 1961 lej és Fabrica de Impleturi si Tricotage 1591 lej. Összesen tehát eddig befizetést nyert 166 ezer 431 lej.

Ezzel szemben Erdélyre is kiterjesztették azt a **regátbli munkásbiztosító törvényt, mely szerint, minden munkás után a munkásbiztosító fizet, akár be volt jelentve, akár nem.** A munkaadótól azután a biztosító pénztár hajtja be azt az összeget, amelyet a munkásnak segély címén kiízet.

Mindkét törvény érvényben van, mert a regátbli törvény kiterjesztésével egyidejűleg nem helyezték hatályon kívül a régi magyar törvényt, amely így szintén jogalapot képez. A bonyolult ügyben minden valószínűség szerint a **Legfőbb Semmitőszék mondja ki a döntő szót, amely egyben elvi jelentőségű döntést is fog képezni** hasonló természetű munkásügyekben.

## Az aradi mozik mai műsora

3. 5. negyed 8 és negyed 10 órakor.

**CENTRAL MOZGÓ:** Ma utóliára. ARIANE. Claude Anet regénye nyomán készült filmjáték. Főszereplők: Elisabeth Bergner és Rudolf Forster.

**SELECT MOZGÓ:** GROCK, a világhírű artistanak egyetlen filmje, Llanc Haid, Harry Hardt és Betty Bird közreműködésével.

**ELITE MOZGÓ:** EVANGELINE. Megható szerelmi tragédia. A főszerepben: Dolores Del Rio.

**GRADISTE MOZGÓ:** A javítási munkálatok miatt az előadások szünetelnek.

**GAI MOZGÓ:** TAKARANOWA. Történelmi dráma. Főszereplők: Edith Jehanne, Olaf Fjord és Rudolf Klum Rogge. (Előadások 5. 7 és 9 órakor.)

FEL 12 ÓRAI MATINÉ:

**CENTRAL MOZGÓ:** VADNYUGATI SZERELEM.



**ENESCU hangversenye nov. 6-án a Kulturpalotában.**

Jegyek elővételben BLOCH H. papírüzletében. Vidéki előjegyzések: Telefon 128-on.

**Tömegkatasztrófák és járványok, amelyek az időjárástól függenek**

Mi okozta a belgiumi tömeges gázmérgezést? — Ártatlan baktériumok, amelyek ártalmassá válnak — Pestisjárvány, amely mindig június 24-én szűnik meg —

Írta: Dr. SZELLE KAROLY

Még élénk emlékezetünkben lehet az a nagyarányú tömegkatasztrófa, mely körülbelül egy évvel ezelőtt Belgiumban a Maas völgyében történt. Négy napig tartó sűrű köd után rendkívül súlyos tünetekkel, tüdőgyulladással, szívtágulással, stb. járó tömegmegbetegedés lépett fel, mely közel száz halálos áldozatot követelt. A betegség lefolyása hasonlított a gáz mérgezéshez. Prof Storm Leeuwen részletesen beszámolt erről az endémairól és úgy magyarázta, hogy a köd valamint a velejáró szélcsend folytán az alsó hidegebb légréteg fölé a nap által felmelegített levegőréteg került, az alsó mozdulatlan légréteg pedig az azon a vidéken rendkívül sűrűn beépített gyárvárosok gyárainak mérgező égéstermékével és gázaival telítődött, miáltal az említett tömeges gázmérgezéshez vezetett. Wolter hamburgi professzor ezen katasztrófával kapcsolatban a járványos betegségek keletkezésével való frappáns analógiára hívja fel a figyelmet és ebből igen érdekes következtetéseket vont le. Mindenképp feltűnő a hasonlóság az utóbbi években Németországban többször észlelt járványos betegségek, az úgynevezett „Haifkrankheit”.

Ha az elmondottak a mai exakt bakteriológiai föltalánást nem is felelnek meg egészen, Von Leeuwen megfigyelései sok fényt derítenek a járványos betegségek fellépésének és terjedésének eddig sötét fátyollal borított területére. A belgiumi katasztrófa a pestis járványok titokzatos fellépésére is némi fényt vet. Már a XVII. század óta tudják azt, hogy pl. Egyiptomban a pestis szorosan összefügg az úgynevezett chamsin-szél fellépésével, viszont az északi szelek beköszöntése után mintegy varázsütésre megszűnik a járvány. Szinte pontosan napra megjósolható a járvány megszűnése és körülbelül 24 június a nap, melytől kezdve az európaiak minden elővigyázatossági rendelkezést, nyugodtan abbahagyhatnak. De más egyéb baloknál is találtak összefüggést a meteorológiai viszonyok és a betegség fellépése között. Régen közismert dolog az időváltozást jósoló reuma, amputált végtagcsontok vagy egyéb műtét után fennmaradó hegek fájdalma, ilyen levelibéka szerepe lehet néha a tyukszemnek is. A krup és diftéria járvány kitörését főleg ciklonok átvonulásával kapcsolatban észlelték. Fritsche professzor viszont megfigyelte, hogy halálos emboliák nyomasztóan fülledt atmoszférában, délnyugati meleg fön szél idején lépnek fel. Az elmondottakból koral volna még pontos következtetéseket levonni, de mivel az időjárás és betegség összefüggésének felderítésével sokan és behatóan foglalkoznak, hamarosan várhatunk ez irányban is meglepő felfedezéseket.

A legkülönbözőbb tárgyak és használati cikkek okozta bőrgyulladás már ismert fajtához (mint telefonkagyló, rádiófejhallgató, gyufaskatulya, bundák, szörmék stb. stb) most egy újabb fajta bőrbaj is járul, még pedig a női kalap viselése által okozott ekcéma. Frei tanár észlelt néhány ilyen esetet. A gyulladást ugyilátszik a kalapbélés vagy a kalapkarima fekete festőanyaga okozza. A makacs bőrbaj a homlokokon, halántékon, nyakon lépett fel, mindenütt ott, ahol a kalap a bőrrel érintkezésbe jutott. Gyógyítása elsősorban a kórokozó kalap viselésének eltávolításából áll.

Az általánosan elterjedt közhírtnek, hogy

gyümölcs után tilos vizet inni, tényleg van valami alapja, gyakran hallunk sulvos bajokról, sőt halálesetről is, amit bőséges friss gyümölcsök élvezete és utánna való vizivásra vezetnek vissza. Ezirányban való pontos bizonyítékok hiányoztak még. Most Hildebrandt tanár számol be két esetről, mely tisztázhatná ezt a kérdést. Egy 16 éves fiúhoz hívták konziliumba, aki körülbelül fél kiló mazsolát valamint nagymennyiségű aszaltszilvát evett, utánna pedig sok vizet ivott. A betegnél súlyos bélsavardásos tünetek jelentkeztek. A gyümölcs az utánna megivott vízmennyiséget magába szívta és formálisan eldugaszolta a bélsatornát (mint a műtét után kiderült). Szemléltető példa erre a kifacsart és újra vízbe mártott vattadarab nagyfokú megduzzadása. Hasonló bélelzáródást észlelt Hildebrandt, egy idősebb nőnél is, aki káposzta evés és utánna való bőséges vizivás után lett rosszul és akinél ugyancsak a súlyos műtét derítette ki a rosszullet okát.

**Szegénységi csoportokba osztják az aradi nyugdíjasokat**

Erdekes terv a nyugdíjasnyomor enyhítésére. Azok kapják legelőször illetve nyelveiket, akik arra a legjobban vannak ráutalva — A megyében nem fizetnek adót, hétfőn tehát nem kezdheti meg a pénzügyigazgatóság a nyugdíjak fizetését

Az aradi nyugdíjasok október havi illetményeit vonatkozólag már leérkezett a pénzügyminiszter rendelkezése, amelynek alapján a nyugdíjasok ígéretet kaptak, hogy **hétfőn kezdik meg az illetmények kifizetését**. A szükséges pénzügyösszeg több mint négy millió lej s a fizetések megkezdését annál inkább ígérhette biztosra a pénzügyigazgatóság, mert a megyei adóhivatalok most kezdik meg a beinkasszált adóösszegek beszállítását.

A megyei adófizetés azonban nem váltotta be a hozzáfűzött reményeket, mert az előirányzott összegnek alig egy negyedrészre folyt be adó címén, úgy hogy az igazgatóság főpénztára a hétfői napra legfeljebb egy millió lej lett rendelkezne, ami oly csekély összeg, hogy a pénzügyigazgatóság nyugdíj ügyosztálya nem kezdi meg hétfőn a nyugdíjak számlajelzését, illetve folyósítását.

A megyei adóhivatalok folyton esőkendő tendenciájú adóbehajtásának magyarázata, hogy a gazdáközönség jövedelme is a minimumra csökkent. Sokan azonban elzárva tartják pénzüket s mivel a közelmúltban a kékszinű százelesek beváltásának hírére az adóbefizetések tulnyomórészt ilyen bankjegyekkel történtek s így azok, akik akkor fizettek adót, hogy a bevonás alatt álló bankjegyeiktől szabaduljanak, most nem fizetik az esedékes adórészletet. A nyugdíjasok helyzetén azonban ezzel segítve nincs s éppen ezért igen érdekes terv merült fel a pénzügyigazgatóságon, hogy a lehetőséghez képest segítsenek a nyugdíjasokon. A terv, amely egyelőre még kidolgozás alatt áll, a nyugdíjasokat kategóriákra osztja, vagyoni helyzetük figyelembevételével. Az első kategóriába kerülnek azok, akik teljesen szegények s rá utalva a nyugdíjukra. A második osztályba jönnének azok, akiknek megélhetése más oldalról is biztosítva van va-

Könyvek olcsó vásárlására alkalom KERPEL-nél

Az egész test erőteljes masszázsanak hatását a szervezetre vizsgálta Sampont frankfurti professzor úgy, hogy egy sportmasszázs-kurzus 1500 résztvevőjén végzett rendszeres anyagcsere, vérkeringés, vérnyomás és egyéb fontos vizsgálatokat. A masszázsokat majd erőltető mozgás (pl. futás), majd hosszabb pihenés után alkalmaztatta, mégpedig mindig 45 percig. A pihenés után alkalmazott masszázs hatása egészen más volt mint az erőltető testi munka után végzett. A strapa után végzett masszázs frissé, új munkára képessé teszi az embert, míg a pihent testnek masszírozása csodálatosan kellemes, könnyű bárvadtságot, fáradtságérzést okozott. Egy tapasztalt masször különben a kísérletek előtt bementa Lampert professzornak, hogy a neuraszténiasok munka után rosszul türik a masszázst ahogyan hogy megnyugtatná, inkább felizgatja őket. Ha tehát a masszázs élénkítő, felfrissítő hatását célozzuk, akkor inkább testi munka után, ha pedig nyugtatni akarunk, legalább egy órái pihenés után alkalmazzuk. A hosszabb pihenés utáni masszázsnál a vér a normálisnál lassabban olvadt meg, ami azt az öletet vetette fel, hogy a műtét utáni trombozisos (vérrögképződések) elkerülésére nem e lehetne a szokásos gimnasztikai gyakorlatok helyett, a műtét előtt masszázst alkalmazni.

lami módon. Így tovább a harmadik, negyedik és esetleg ötödik kategóriába nyernek beosztást azok a nyugdíjasok, akik ház, szőlő vagy földbirtokosok s így abban a helyzetben vannak, hogy legtovább várhatnak nyugdíjuk kifizetésére.

A terv életrevaló, mert ilyen módon a pénzügyigazgatóság főpénztára már megkezdheti a nyugdíjasok kifizetését abban az esetben is, ha nem áll rendelkezésre a nyugdíjak kifizetésére szolgáló teljes összeg. Addig ugyanis nem kezdenek meg a kifizetést, amíg a nyugdíjasok részére szükséges hét millió lej nem állott rendelkezésre. Ha a terv életbe lép, úgy legalább a legjobban ráutalt nyugdíjasok, akik az első kategóriákba lesznek beosztva, megkapják nehezen várt nyugdíjaikat. A helyzet egyelőre azonban az, hogy **hétfőn a nyugdíjak kifizetését nem kezdi meg a pénzügyigazgatóság**.

**Aradi orvosok ügye a temesvári tábla előtt**

Felmentették Botis Aurel dr.-t.

Az aradi közönség előtt emlékeztetés még az a feltűnést keltett bűnper, melynek vádlottjai dr. Cucu Vazul Aradváros tisztii főorvosai és dr. Botis Aurel aradi orvosok voltak. Mint ismeretes, dr. Cucu ellen vesztegetés címén indult meg az eljárás egy aradi pékmester feljelentésére. A feljelentés szerint a főorvos 500 lejeget szedett a sütsési engedélyek kiadása fejében. Dr. Cucu Vazult az aradi törvényszék elsőfokon felmentette, dr. Botis Aurel pedig dr. Cucu orvosi bizonyítványa alapján, mely szerint egy aradi asszony súlyos tüdőbajban szenvedett volna, tiltott műtétet végzett rajta. Dr. Botis ellen magzatelhajtás címén indítottak eljárást, azonban az aradi törvényszék őt is felmentette. Felelősséget folytán a temesvári tábla elé került az ügy. A mai tárgyaláson a két orvos ügyét külön választották. Dr. Botis Aurel felmentették, míg Cucu Vazul dr. ügyében az ítélethezátal a jövő hétre balasztották el.

Cse 20%os kamatozást biztosít tőkédnek, ha Budapesten

**TABANI öröklakást vesz.**

Bővebbet Tabani Építő és Kereskedelmi Részvénytársaság irodája utján BUDAPEST, I., Logóú. 50., I. 9.

# Vadászkürt kabarében új műsor.

## Töredelmes vallomást tett Matuska Szilveszter

Nem voltak tetteistársai a merényletek elkövetésénél — Sorozatos merényletekre készült — Jelentkezett a pokolgép szerelője — Utazási irodákban választotta azokat a viaduktokat, ahol merényletet akart elkövetni — Tehervonatot akart a levegőbe röpiteni Biatorbágnál

### A merénylő fél, hogy kiadják Magyarországnak

Bécsből jelentik: Matuska Szilveszternek tegnap esti és ma délelőtti kihallgatását Böhm dr. rendőrtanácsos végezte. Ez alkalommal olyan adatok kerültek előtérbe, amelyek mégis arra engednek következtetni, hogy az *ansbachi merényletet is Matuska követte el*. Megállapították, hogy úgy az ansbachi és jüterbogi, mint a biatorbágyi merényletet egyedül követte el és büntérsai nem voltak. Matuska elmondotta, hogy ez év áprilisában Németországban is akart több vasuti merényletet elkövetni. Ezekre a merényletekre már mindent előkészített, azonban az utolsó pillanatban meggondolta magát és nem hajtotta végre. Így többek között merényletet akart elkövetni az amsterdami—párisi gyorsvonat ellen és merényletet készített elő Venti-Miglia mellett is, ahol már minden előkészületet megtett a gyorsvonat felrobbantására, de azután itt is meggondolta és úgy határozott, hogy ezeket a gyorsvonatokat majd később robbantja fel.

### Az áprilisi merényletek

A bécsi rendőrség a nyomozás alatt nagyon sok olyan szenzációs adat birtokába jutott, amit egyelőre a nyomozás érdekében nem közölhet még a közönséggel. Gennat rendőrfőnök közölte a sajtóval, hogy véleménye szerint a Matuska által elmondott, áprilisban tervezett merényletek nem légből kapottak és minden valószínűség szerint tényleg készült ezekre a merényletekre. Matuska egyébként mai kihallgatása alkalmával részletesen elmondotta azt is, hogy hogyan tervezte ki a merényleteket és a legaprólékosabban leírta, hogyan akarta áprilisban a különböző gyorsvonatokat a levegőbe röpiteni.

Matuska ma délelőtti vallomása egyébként rendkívül zavaros. A merényletek indító okául azt hozta fel, hogy szülőfaluja templomának nagyobb adományt akart adni, mivel azonban pénzre nem volt, nem tudta, mitévő legyen és ezért mindent elkövetett, hogy a szükséges nagyobb pénzüsszeget valamiképpen megszeresse. Ez azonban nem sikerült és ez a körülmény teljesen feborította lelki egyensúlyát. Valahogy úgy érezte, hogy egy olyan világraszóló eseményt kell elkövetnie, amire az emberiségnek milliói rajjai figyelnek. A vallásos mesével kapcsolatban a bécsi rendőrségnek mindössze annyit sikerült megállapítani, hogy Matuska 1919-ben több láda szentszobrot küldött a csantavéri hitközségnek.

### Kétezer pengő egy szerelésért

Sátorlajuhelyről a mai napon Budapestre hozták Kerekes István paczini asztalosmestert, aki elmondotta, a főkapitányságon, hogy évekkal ezelőtt tagja volt a bécsi kommunista szervezetnek és ekkor ismerkedett meg Matuskával, aki ugyancsak a kommunista szervezethez tartozott. Ezután elváltak, majd nyolc nappal a biatorbágyi merénylet előtt találkoztak újra, amikor is Matuska felkereste őt Paczin községben levő lakásán és akarta felbujtani, hogy legyen segítségére egy titkos ügynek a végrehajtásában. Ekkor azt mondta neki Matuska, hogy abban az esetben, ha

végrehajtja, illetve segít neki végrehajtani azt a bizonyos dolgot, amit majd később fog vele közölni, úgy kétezer pengőt ad neki. Előlegül már ki is vett 200 pengőt és átadta neki, mire ő egy-két nappal később bizonyos technikai munkát el is végzett Matuskának. Vallomása szerint állandóan faggatta Matuskát, hogy mihez kell a szerelés, azonban Matuska nem volt hajlandó azt elárulni. A főkapitányság az asztalos előadását jegyzőkönyvbe foglalta, azonban egyelőre még nem lehet tudni, hogy az általa elmondottak teljesen fedik-e a valóságot, vagy sem.

### Hogyan történt a biatorbágyi merénylet?

Bécsből jelentik, hogy Matuskát a déli órákban újból hosszadalmas kihallgatásnak vetették alá. Matuska eleinte nem akart vallani, de a rendőrtisztviselők a lelkére beszéltek, úgy, hogy végül is sirva fakadt és minden kérdésre látszólag őszintén válaszolt. Matuska egyébként már ideigleg teljesen összeroppant és a dolgokat egészen apatikusan fogja fel. Déli vallomásában azt mondotta, hogy őszintén elmond mindent. Majd töredelmes beismerő vallomást tett. A biatorbágyi merényletre vonatkozólag azt vallotta, hogy úgy ezt, mint a többi egyedül követte el. A merénylet előtt vonaton utazott a helyszínre és nem sokkal a gyorsvonatnak a viadukton való áthaladása előtt helyezte el az ekrazit patronokat a sinekben. Az ekrazit patronokat maga állította össze, egyszóval az egész merényletet elejétől kezdve ő követte el. A rendőrtisztviselőknek

## Szilveszter éjszakáján kísérelte meg Matuska az első merényletet

Délután folytatták Matuska kihallgatását. A vallomás a késő esti órákig tartott és a következőképp hangzik:

— Mult év december végén támadt hirtelen az az ötletem, hogy merényletet kövessek el vonatok ellen. Szilveszter éjszakáján Ansbachba utaztam, ahol a Westbahnstrassén egy megfelelőnek látszó helyen megpróbáltam a vasuti sineket meglazítani. Hasztalan erőlködtem, nem sikerült. Láttam, amikor közeleg a vonat, azután elhaladt előttem és én dühösen eltávoztam. Még más helyen is próbálkoztam, hasonlóképpen eredménytelenül. Ekkor jutott eszembe az a gondolat, hogy ekrazittal próbálkozzam. Forgó földbirtokosnővel megállapodtam egy kőbánya vételét illetőleg, majd amikor ez megvolt, beszereztem az ekrazitot. Augusztus 8-án utaztam Jüterbogba, ahol a merényletet végrehajtottam. A kísérlet sikerült, láttam a robbanást és a lángokat. Amikor pedig visszautaztam Bécsbe, láttam a merénylet helyén a vonat romjait. Félttem tettem következményeitől és ezért elhatároztam, hogy többé nem követek el hasonló merényletet. Mégis később az az ötletem támadt, hogy valahol Budapest közelében is merényletet kövessek el. Erre a célra a legmegfelelőbbnek a biatorbágyi viadukt látszott. Szeptember 9-én odautaztam, hogy a vonatok forgalmát megfigyeljem. Nem személyvonat ellen akartam merényletet elkövetni, hanem tehervonatot ellen.

Október 19.  
a Zsidó Kórház  
sorsjegyeinek  
legközelebbi  
huzása.

100 lejért

1,000.000 lejt nyerhet.

Siessen megvenni Zsidó Kórház-sorsjegyét Koch Dánielnél, vagy bármelyik dohánytözsében.

arra a kérdésre, hogy hogyan választotta ki a merényletek helyeit, azt válaszolta, hogy életében nagyon sokat fordult meg utazási irodákban és az összes viaduktokat itt látta először fényképen, majd szépen sorjában többet közülük kiválasztott.

A bécsi rendőrség előtt most még csak az egyetlen nem tisztázott kérdés az, hogy Matuskának vajon tényleg része van-e az ansbachi merényletben, vagy se. Mindamelletti, hogy nagyon sok körülmény amellett szól, hogy feltétlenül része van ebben a merényletben is, mégis az a gyanu, hogy Matuska így akar megszabadulni a magyar igazságszolgáltatástól és azért vállalta magára az ansbachi robbantást is.

Amikor Győrbe visszatartam, a vasuti jegyet kissé megtéptem, hogy ne látszódjék rajta a kiállítás dátuma. Szeptember 12-én ismét oda-utaztam és végrehajtottam a merényletet. Terveztem, személyvonat robbogott a viadukton át és az robbant föl. Amikor az eredményt láttam, odamentem a lezuhant vagonokhoz és magam is segédkeztem a mentésnél. Arcomat bicskámmal sebeztem meg, mintha én is a sebesültek közül való volnék.

Eddig tart Matuska vallomása. A kihallgatást holnap folytatják a nyomozó hatóságok.

## Véres politikai harc egy fogházban

Katonaság vetett véget a verekedésnek.

Rusciucból jelentik: Filipopolisból érkező jelentések arról számolnak be, hogy a helyi állami fogházban ma este a különböző pártállású politikai foglások között véres harc keletkezett. Ebben az állami fogházban ugyanis is a foglások két táborra vannak osztva: egyik táborban azok, akik Stálin ideológiáját követik, míg egy másikban azok vannak, akik Rakovszky hívei. Az összetűzés a foglások két pártja között ma este körülbelül hat óra tájban keletkezett és az oly heves volt, hogy a fogház igazgatósága szükségesnek látta egy század katonaságot kivonni a helyszínrre, hogy a véres verekedésnek véget vessen. Ez azonban csak nagy nehezen sikerült a katonaságnak is, akik kénytelenek voltak fegyverüket használni. Az összetűzésnek nagyon sok sebesülte van, akik közül tizenkettőnek az állapota életveszélyes. Ezek között vannak Gancel és Oceanof mérnökök is, akik a felkelésnek az előidézői voltak. A sebesülteket a fogház igazgatósága a fogházi kórházba szállította.

„Dombay“ Pensio Budapesten V. Vacsey-ucca 4.

Előkelő, a legnagyobb komforttal berendezett családi otthon. — Folyó víz és szobai fürdőszobával. — Elsőrangú ellátás. — Pensioárak már 7 Pengőtől.

# H I R E K

## Kellemes percek és kellemetlen pillanatok

Valamilyen lótekonysági listán bőkezű adomány szerepel. A névtelen adakozó nevének kezdőbetűt a te nevednek is kezdőbetűt.

Észreveszed, hogy kevés lap van még csak a szónok kezében. Így nem tarthat már sokáig.

A kialvóban levő gyufa lángján még idejében gyujtsz cigarettára.

Éjjel a lépcsőházban gyufával a kezében éppen előtted megy fel valaki.

Sok leveled között, mikor kicsit elkésve nekiülisz, olyat is találsz, amelyre már nem kell felelned.

Értesülsz, hogy az ünnepség, amelyről szomorú szívvel otthon maradtál, elmaradt.

Zsakettben jelensz meg a vendéglátó háznál, ahol mindenkit frakkban találsz. És imé, valaki zakkóban érkezik.

A csecsebecsétől, amit nem szeretsz vagy utadban van, úgy szabadulsz meg, hogy barátodnak ajándékozod, aki viszont egészen elképed bőkezűségeden.

Amint a telefonkönyvben lapozol, váratlanul saját neved és címed ötlük a szemedbe.

Szép asszony figyel éppen, mikor a villamosban helyedet öreg hölgynek átengeded.

Éjjel leszállsz az ágyról és érzed, hogy a lábad pontosan beletalál a papucsba, amit nem is láthatsz.

Allomáson halad át a vonatod és kíváncsi vagy a helység nevére. De másik vonat keresztezi az utat és eltakar mindent előled.

Kocsiba ugrol és egy perc múlva utolér a villamos, amelyre előzőleg negyedórát vártál.

Hirtelen fölébredsz a vonaton és észreveszed a hölgyek mosolyán, hogy valószínűleg horkoltál.

Észreveszed, hogy iskolatársad megöregedett.

Közeledik az óra, amelyben fel akarsz mondani a cselédnek.

Nincs aprópénzed és tulnagy borraivalótsz.

Akkor lépsz a szalónba, mikor éppen mindenki hallgat.

Szépássonnyal vitatkozol és jobbak az ő érvei, mint a tied.

Udvariasságból egy pillanatra követed a gyászmenetet és mikor éppen angolosan távozni készülsz, valamelyik hozzátartozóba ütközöl.

Kénytelen vagy lakásodban szembeülni helyre tenni a kétes izlésű műtárgyat, amelyet szeretetreméltó barátodtól kaptál.

Étkezőkocsiban, Egyik asztaltól a másikhoz dobál a száguldó vonat éppen akkor, mikor hódítóan szerettél volna bevonulni.

Kifogástalan szolga segíti rád felöltödet, amelynek bélése kissé kopottas

— **IDŐPROGNÓZIS.** Változóan felhős idő várható, lényegtelen hőváltozással.

— **Auboin szakértő meg van elégedve az új költségvetéssel.** Bucurestiből jelentik: Manoilescu, a Banca Nationala kormányzója ma megbeszélést folytatott Roger Auboin francia pénzügyi szakértővel a Nemzeti Bank helyzetét illetően. Auboin élesen érdeklődött a bank és az ország helyzetéről és adatokat kért, amelynek alapján elkészítse jelentését. A francia szakértő megelégedését fejezte ki Manoilescunak a készülő költségvetés felől.

— **Megkezdik a buzsáki iskola építését.** A város technikai ügyosztálya megtette a szükséges intézkedéseket arra nézve, hogy a buzsáki építkezéseket már hétfőn megkezdhesék. Az építkezésnél számos munkanélkülinek juttattak munkaalalmat. Muresan városi főmérnök külön is megelégedését nyilvánította a munkanélküliek teljesítménye felett, amelyet eddig alkalma volt tapasztalni.

# Vulpeanu tánc tanár bevallotta a gyilkosságot

Osszeomlott a mese a szabadságos katonáról — A rendőrség meglátta a revolvert, amelyből a gyilkos a golyót röpítette a diák fejébe — A tánc tanár újabb trükkje az önvédelem

Budapestről jelentik: A Budapesten tartóztatott kéjgyilkos beszercei tánc tanár, Vulpeanu ügyében ma szenzációs fordulat állott be. Amint ismeretes, Vulpeanu azt vallotta, hogy a vele természetellenes viszonyt folytatott Greanu diákot egy szabadságos katonára ölte meg. A budapesti rendőrség házkutatást tartott az alkerleti lakásban, ahol Vulpeanu csak két napot töltött, amely alkalmából megtalálták pisztolyát, amelyből egy golyó hiányzott. Amikor ezt bemutatták, Vulpeanu megtört és bevallotta, hogy a katonával kapcsolatos elbeszélése — mese, a gyilkos valóban ő.

— **Befejezéshez közelednek a Népszövetség pénzügyi bizottságának budapesti tanácskozásai.** Budapestről jelentik: A Népszövetség pénzügyi bizottsága ma folytatta tanácskozásait, amelyen délután a kormány tagjai is résztvettek. A bizottság siettetni tanácskozásait, mert az angol, francia és olasz delegátusokat hivatalos ügyeik haza szólítják, úgy, hogy valószínűleg a tanácskozások még a héten befejeződnek.

— **Villanyvilágítás a külvárosban.** A város technikai ügyosztálya megtette a szükséges lépéseket arra nézve, hogy Aradváros több külvárosi utcáiba bevezessék a villanyvilágítást. Ebben az ügyben a város technikai ügyosztálya átiratot intéz a villanygyár igazgatóságához, hogy együttesen készítsék elő a Str. Caramidelor és a szomszédos utcák villanyvilágítási új hálózatának tervét.

## Hölgyeim!

Minden elfogadható árban készítenek új szabású fűzők, melltartók, harisnyatartók  
**PILCZ IRMA** fűzőspecialistánál, Arad volt Deák Ferenc-ucca 14.

— **A Graf Zeppelin harmadik amerikai útja.** Friedrichshafenből jelentik: A Graf Zeppelin — mint arról már beszámoltunk — az elmúlt éjjel indult el harmadik délamerikai útjára. Ez alkalommal 17 utast, ezenkívül pedig 180 kilogramm postát vitt magával az óriásléghajó. Felszállása után Basel és a Rhone folyó felé vette útját a Zeppelin. Hajnali hat óra 55 perckor a Földközi-tengeren Des Saintes Marias felett a Baleari-szigetek irányában látták repülni a léghajót.

**Tekintse meg RUTTKAY & BOTYE cég**  
fehérmű kirakatait  
Arad, megyeházzal szemben.

— **Giurchescu János 44 éves korában meghalt.** Az elhunyt az aradi rendőrkészlet vezető hivatalánál dolgozott hosszú ideig és a korrekt és becsületes tisztviselő mintaképe volt. Ma délután fél négy órakor temették el nagy részvét mellett.

## Ne kísérletezzen arcboréval!

hanem használja a már évtizedek óta bevált és közkezdvelt

### KARPÁTI BENZOE CRÉMET,

mely minden arcboréknak megfelelőleg száraz és zsíros minőségben minden drogeriában és parfümeriában kapható.

— **Pervesztes lett Szendrey Mihály karmesternőjével szemben.** Ismeretes az a per, amelyet az aradi színház volt zenészei indítottak Szendrey Mihály volt aradi szinigazgató ellen. Az aradi járásbírósa a napokban tárgyalta a pert, amelynek keretén belül került letárgyalásra Héja Ilonka színházi karmesternő pere is, aki tizenegyezer lejt követelt Szendrey Mihálytól. A tárgyalás után a zenészek kiegészítettek volt igazgatójukkal, míg Héja Ilonka perében ma hirdetett ítéletet a bíróság. Az ítéletben helyt adott a járásbírósa a karmesternő keresetének és Szendrey Mihályt elmarasztalta a hátralékos gázsínak — 11 ezer lejnek — és a per költségei megfizetésére.

A fiu már régebben zsarolta a viszonyért és az autóban is a pénzért keletkezett közöttük a veszekedés. Dulakodni kezdtek, amelynek hevében a fiu előrántotta azt a revolvert, amelyet tőle lopott el. Ő azonban kicsavarta kezéből és fejbőlötte, majd utána a holttestet a Szamosba dobta. A rendőrség a revolver ellopásáról előadott történetet sem hiszik el, mert ezáltal Vulpeanu úgy szeretné beállítani a dolgot, mintha önvédelemből cselekedett volna. Minden valószínűség szerint azonban a fegyvert a tánc tanár rántotta elő és szó sincs önvédelemről.

— **Halálozások.** A régi kereskedővilág egyik népszerű tagja, Mautner Gyula hunyt el 68 éves korában. A megboldogult több neves budapesti cég utazója volt és kereskedői körökben rokonszenves egyéniségénél fogva csak „Gyula bácsi”-nak hívták. Sokáig betegeskedett, míg végre szenvedéseitől tegnap megváltotta a halál. Temetése folyó hó 18-án d. u. 3 órakor lesz a zsidótemető halottasházából.

Lupsai özvegy Petrovici Arzenné születési véggyházai Véghe Ilona, Petrovici Arzén műszaki főtanácsos özvegye 80 éves korában Gyorokon elhunyt. A meghalt uriaszony városzerte általánosan ismert előkelő család tagja, valamikor tevékeny szerepet játszott Arad társadalmi életében. A köztisztletben álló matróna elhunyt két gyermekén kívül rokonsága és nagyszámu ismerőse gyászolja. Temetése e hó 19-én lesz Gyorokon.

— **„Az elvégzett munka megfizetésének biztosításáról szóló törvény, valamint életbeléptetési rendelete.** Fordításokkal és magyarázatokkal ellátta dr. Vajda Iván ügyvéd címmel, Kerpel Izsó kiadásában olyan munka jelent meg, mely hivatva van az iparosok sorsán javítani, amennyiben módot nyújt arra, hogy követelésük hosszadalmas pereskedés kikerülésével, könnyű szerrel behajtható legyen. Ára 20 lej. Kapható minden könyvkereskedésben. A munka csinos külseje Lovrov & Co. nyomdáját dicséri.

— **Áratlanságát hangoztatja Vay Kázmér.** Budapestről jelentik: Vay Kázmér megvesztegetési ügyében ma tovább folytatták a törvényszéki tárgyalást. Vay Kázmér drámai körülmények közepette jelentette ki, hogy Isten és ember előtt ártatlannak érzi magát. Halassy pedig elmondotta, hogy az ügyész tette kihallgatása alkalmával az ügyész tetteglettel inzultálta, úgy, hogy ő annyira elkeseredett, hogy revolvert akart szerezni, mert ezt a szegényt nem akarta túlélni.

## Még olcsóbb lett a fotócikk!

Packfilmek és lemezek minden nagyságban

melyen leszállított áron.  
Kizárólag elsőrangú gyártmányok.  
Bővebb ismeretért árjegyzék ingyen.

**BLOCH H. fotóház**  
Arad.

— **Emberré talált nyul helyett.** Pápáról jelentik: Lutter János pápai lakos ma délelőtt szekerével földjére igyekezett. Amikor már majdnem céljához ért, egy nyulat pillantott meg, hirtelen lekapta vállán levő vadászfegyverét és azzal a nyulra lőtt. A golyó azonban nyul helyett Szautner Mihály gazdálkodót találta el, aki eszméletlenül terült el a földön. A sutyosan megsérült gazdálkodó ugyanis egy bokor mögött állott és így Lutter János véletlenségből lőtt rá. Szautner Mihályt életveszélyes állapotban azonnal kórházba szállították. Az ügyben a vizsgálat megindult.

— **Aradi fiuk üdvözléte.** Pitești-ben, a Regimentul I. Calarasi-nál katonai szolgálatot teljesítő aradi és aradmegyei magyar ifjak az Aradi Közlöny útján küldik üdvözléteiket hozzátartozóiknak, jóbarátaiknak és ismerőseiknek: ifj. Bakai Pál, Domokos István, Barta György, Miskolci István, Stanosah Mihály, Szekeres János, Thalman György, Feiner Antal, Luzzi Ádám.



## Arad iparosai delegátusokat választanak az arbitraj-bizottságba

Reinhart Gyula felhívása Arad iparosságához.

Az elévült munka biztosításáról szóló, most életbeléptetett törvény — mint ismeretes — a járásbírók és a törvényszékek mellett választott bíróságokat állít fel. Ezek a bíróságok már a közeli napokban megkezdik működésüket, azonban ez addig nem történhetik meg, amíg az egyes iparágak a törvényben előírt szakmai delegátusokat és azok helyetteseit meg nem választják. Reinhart Gyula, a Szindikátusok Federációjának elnöke éppen ezért felhívja az egyes szindikátusok tagjait, hogy az alább feltüntetett napokon és órában az aradi Iparos Otthon emeleti helyiségében megjelenni sziveskedjenek a választás megjelölésére végetti:

Oktober 19-én este 6 órakor: asztalos, esztergályos, kárpitos és képfaragó iparosok szindikátusának tagjai. Esti 7 órakor: vas- és fémpár, bádógos, vízvezetékész, villanyszerelő, kovács és kerékvártó szindikátusok tagjai. Esti 8 órakor: építőiparosok, szobafestő és mázó iparos szindikátusok tagjai. Oktober 20-án esti 7 órakor: férfiszabó, nőiszabó, fehérneműkészítő, szücs, női és férfi kalapos iparosok szindikátusainak tagjai. Esti 8 órakor: hórparosok szindikátusának tagjai. Oktober 21-én esti 7 órakor: sütőiparosok, cukrászok, vendéglős, hentes és mészáros iparosok szindikátusainak tagjai. Esti 8 órakor: nyomdászok, fényképészek, óráskészítők és ékszerészek szindikátusának tagjai.

— Az aradi rendőrség szigorú intézkedése az autóbalesetek elhárítására. Az utóbbi időben feltűnő módon elszaporodott forgalmi balesetekkel kapcsolatosan az aradi rendőrkövetség tudatja a járművek vezetőivel, hogy bármilyen szabályrendelettel kihágás, súlyos pénzbírságot von maga után. A rendőrség közlése szerint csak az elmúlt héten 13 előállítás történt és az előállítottakat összesen 33 ezer 600 lej pénzbírsággal sújtották. Az előállítottak mind olyanok voltak, akik hajtási engedély nélkül vezettek autót. Ilyen esetben a rendőrség a legszigorúbb szankciókat fogja alkalmazni, hogy a szakértelemhiány okozta baleseteknek elejét vegye. Megállapítást nyert, hogy a forgalmi baleseteket részben a járókelők vigyázatlansága, részben pedig a hajtási engedéllyel nem rendelkező kocsivezetők hozzá nem értése okozza. A rendőrség most szigorú bírságokkal akarja az egyre sűrűbben előforduló forgalmi baleseteknek elejét venni.

— Öngyilkos vállalkozó. Bucurestiből jelentik: Targovisteben megrendítő öngyilkosság történt. A város mellett lévő hatalmas Razvanu-birtok egyik tulajdonosa, Campian Constantin agyonlőtte magát. Mire az öngyilkosságot észrevették, Campian már halott volt. Az öngyilkosnak hatalmas petroleum-telepei és más ingatlanai voltak. A nyomászó gazdasági válság azonban valósággal megbénította vagyonának javadalmazását és a pénzügyi nehézségek egyre fenyegetőbben tornyosultak a vállalkozó fölé. Halála az egész okirályságban nagy részvétet keltett, mivel általánosan ismert ember volt.

### Bárhon megjelent vagy hirdetett könyvet SANDOR FERENC-nél keressen.

— Schmidthauer Lajos orgonahangversenye 1931. október 24-én, este 9 órakor lesz az evangélikus templomban. Műsorok megváltása kötelező, melyek Hartmann Kálmán ékszerésznél kaphatók. (Minorita-palota).

— Tegnap két betörés történt Aradon. Kárel János Deák Ferenc-uccai vízvezetékész vezetőjébe tegnap az ebédszünet ideje alatt ismeretlen tettesek behatoltak és 3607 lej készpénzt elvittek. — A másik esetben Fericean Demeter aradi lakos lakásába hatoltak be a betörők egy betört ablakon keresztül és 1200 lejt vittek el. A rendőrség mindkét betörés ügyében erélyes vizsgálatot indított.

— Utlevél nélkül. A rendőrségre előállították Jäger Julia aradi illetőségű gyári munkásnőt, aki utlevél nélkül kétizben átlépte a román-magyar határt. A munkásnő ellen az eljárást megindították.

# Véres rablótámadás Bécsben egy pénzeslevélhordó ellen

Lelőtték a gyanútlan levélhordót, hogy kirabolhassák — A járókelők üldözőbe vették a rablókat, akik közül az egyiket elfogták, a másik főbe lőtte magát — A bandita meghalt a kórházban, a levélhordó állapota életveszélyes

Bécsből jelentik: Vakmerő rablógyilkossági kísérlet történt ma délelőtt Bécsben az ötödik kerületben, ahol két fiatalember megtámadott egy pénzeslevélhordót és a nyílt uccán kiakarták rabolni.

Lindauer Rudolf pénzeslevélhordó, aki már hosszú idő óta áll a bécsi főposta szolgálatában, ma reggel is, mint rendesen, elindult szokásos körútjára, hogy a pénzesleveleket kikézbessze. Amikor Lindauer az ötödik kerület egyik eléggé forgalmas uccájába ért, gyanútlanul és kissé elgondolkozva haladt, amikor hirtelen két ismeretlen fegyveres fiatalember ugrott eléje. A pénzeslevélhordó még jóformán magához sem térhetett ijedségéből, amikor egymásután több lövés hangzott el és Lindauer több golyótól taldva, eszméletlenül a földre ruhant. A másik rabló rávetette magát és a pénzeslevélhordó kezét a kezéből. Ez azonban nem sikerült, mert az uccán tartózkodó emberek a lövések zajára odacsődültek és ekkor a két bandita jobbnak látta, hirtelen elmenekülni. A járókelők közül többen üldözőbe vették és egyiküket sikerült is elfogni. Közben több járókelő a másik banditát hajszolta, aki, amikor látta, hogy nincs menekülés, megállott és a kezében lévő revolvert hátkülsőjéhez illesztve, elsütötte azt. Eszméletlenül esett össze és így a mentők a pénzeslevélhordóval együtt kórházba szállították.

A másik banditát, akit először sikerült elfogni, több rendőr a kerületi rendőrségre kísért, ahol elmondotta, hogy Reczer Lászlónak hívják. Kihallgatása során elmondotta még, hogy ő divatruházban, míg öccse egy lakatosműhelyben dolgozik.

Az éjjeli órákban érkezett jelentések szerint a bandita a kórházban kiszorult, míg a pénzeslevélhordó állapota életveszélyes.

### Száz évvel ezelőtt született az autó feltalálója

Egy évszázada annak, hogy a benzines gépkocsi feltalálója született. A feltalálót Sigfried Marcusnak hívták és a Mecklenburg melletti Malchinben jött a világra. Már nagyon fiatalon feltűnt műszaki képzettségével. Mint szerelő a Siemens-műveknél kapott alkalmazást, hosszú ideig dolgozott itt, a gyár mérnökei igen sokra tartották. Innen Bécsbe került, ahol egy új szerkezetű hajtógépet készített. Ezt hamarosan alkalmazták is.

Legérdekesebb találmánya az a gépkocsi-motor, amelyet benzin hajt, az a motor, ami nélkül ma el sem képzelhetnők a világot. Marcus fölfedezésének eleinte egyáltalában nem volt sikere. Nem érett még meg rá az idő. Ezen a fölfedező elkeseredett. 1875-ben az emberek közel sem siettek annyira, mint manapság. Akkoriban még lovasutak kocogtak az utcákon.

1882-ben bevezették a villamos vasutat. A gépkocsi számára azonban még mindig nem érkezett el az idő. Marcus benyújtotta találmányát a műszaki hivatalnak, meglegyezvén, hogy a motort a gépkocsi alá kell helyezni, nem mint annakelőtte. A szakértők feükét csóválták. Kipróbálták a találmányt, de nem adták meg rá a szabadalmat. 1898-ban szegény Marcus meghalt, anélkül, hogy megérhette volna igazolását. Halála után a bécsi Automobil Club kezdte terjeszteni találmányát. Ezzel a motorral tett szert a gépkocsi mai gyorsaságára és biztonságára.

— Örizzetbe helyezték csavargók. A rendőrségre előállították Kovács Sarolta 25 éves, Kovács Erzsébet 30 éves és Kovács Mária 29 éves cigányaszonyokat csavargás miatt. Az előállítottakat, akik magukat aradi illetőségűeknek mondják, előállították annak kivizsgálásáig, hogy nincs-e eljárás ellenük folyamatban. Rajtuk kívül előállították még Gács András 51 éves Str. Buchimului 4-6. szám alatti foglalkozás nélküli egyént, mert részeg állapotban uccai botrányt provokált.

— Az Arad-Ségai Ifjúsági Egyesület szombaton este 8 órai kezdettel kedélyes, nagyszeműen sikerült szüreti mulatságot rendezett a Népház-alap javára. A zenét kitérő cigányzenekar szolgáltatta, jó hangulatról, izletes konyharól és tisztán kezelt hegyaljai borokról gondoskodott a rendezőség. A szüreti mulatságot a volt Kasza-ucca végén levő Mészáros-féle vendéglőben tartották meg. Csőszpárok: Varga Zsófia, Makavé Ilonka, Nagy Klárka, Reiter Terézia, Dulcsán Bózsika, Munkácsi Margitka, Oravetz István, Dulcsán János, Vekerle József, Reiter Márton, Dóka Pál, Jakab Zoltán voltak. A jól sikerült szüreti mulatság a hajnali órákban ért véget.

\* A Kölcsey Egyesület megnyitó előadása hétfő este 6 órakor lesz az Iparos Otthon nagytermében. A 38 előadásra tervezett irodalomtörténeti előadások sorát kezdi meg Fischer Aladár, a katolikus lyceum igazgatója. Előadásának tárgya: „A magyar nép műveltsége a kereszténység fölvétele előtt és a kereszténység hatása az állami és társadalmi életben.” A következő előadó szerdán és pénteken ugyanott Kara Győző, a katolikus lyceum történettanára, aki folytatásként elbeszéli a magyar közművelődés fejlődését a középkorban és a vallási reformáció jelentőségét a magyar közművelődés fejlődésében. A Kölcsey Egyesület ezeket az előadásokat minden érdeklődő számára beléptidő nélkül rendezi és reméli, hogy oly látogatók lesznek, mint tavaly.

— Elrontott gyomor, bélzavarok, émelygés, kellemetlen szájíz, homlokfájás, láz, székszorulás, hányás vagy hasmenés eseteinél már egy pohár természetes „Ferenc József” keserűvíz gyorsan, biztosan és kellemesen hat. A gyakorlati orvos tudomány igazolja, hogy a Ferenc József víz használata a sok éves és ivás káros következményeinél igazi jótéteménynek bizonyul. A Ferenc József keserűvíz gyógyszerárakban, drogériákban és fűszerüzletekben kapható.

— Wizo. Kedden délután hatkor nagy Wizo-tea. A tagok pontos megjelenését kérjük.  
— Dr. Krepil fogorvos ismét d. e. 9-1-ig d. u. 3-5-ig rendel. Str. Horia (v. Széchenyi u.) 8. szám.

— A Zsidó Kulturkör ma tartja az Iparos Kulturház nagytermében ünnepélyes szünetnyitó előadását dr. Drechsler Miksa temesvári főrabbi és Singer Lilly temesvári szavalóművésznő részvételével.

— 13 millió ember szabadult meg már a kínjaitól a híres fájdalomcsillapító Sloan's Liniment által. A Sloan's Liniment gyorsan hat, jelentősen enyhíti, vagy teljesen elmulasztja a legrettenetesebb fájdalmakat, amelyek boka-rándulásnál, feldörzsölésnél, a nyakszirten és a lapockáknál előforduló reumatikus bántalmaknál mutatkoznak. A különféle testrészeknél előforduló idült fájdalmak, melyek nedves idő alkalmával visszatérnek, ezzel a nagyszeműen javult gyógyszerrel — rendszerint egyszerűsmdenkorra — alaposan kigyógyíthatók. A Sloan's Liniment-et az északamerikai orvosok mint népgyógyszert állították össze. Nálunk is kapható s a közönség körében a legnagyobb figyelmet keltette.

— Dr. Lakatos szanatóriuma, Baden bei Wien, az őszi időnyben, dacára a teljes üzemnek, mérsékelt árakon ad teljes ellátást betegeknek és üdülőknek. Az összes gyógytényezők, — külön szivószály dr. Singer Richard egyet. m. tanár vezetésével —, elsőrangú diétás konyha, szórakozások és saját hangos mozi általánosan rendelkezésre

# A világháború legkülönösebb karrierje Szatócsinas, aki holtesteken keresztül emelkedett a tábornoki rangra

Gajda tábornok, a volt cseh vezérkari főnök letartóztatása és közlegényé váló lefokozása hosszú hónapokig foglalkoztatta néhány évvel ezelőtt a világsajtót. A memoirirodalom egyik legújabb terméke „Korunk kalandorai” címen egy fejezetet szentel a cseh tábornok életrajzának. Két cikkben kivonatossan közöljük az érdekes leírást.

Há majd egyszer az árulás világtörténelmét megírja valaki, egyik legszínesebb fejezetét Gajdának kell szentelnie, akinek viszontagságos, kalandosan magasba hullámzó karrierjét nemrégiben a börtön rideg rácszata törtéte ketté. De mi ez egy embernek, akit minduntalan letartóztattak, bezártak, többször halálra ítélték, sőt egyszer már a falhoz is állították?

Gajda Radola, a háború alatt fölvetett állvány, amely a montenegrói főváros, az irkutskij főhadiszállás, a saint-cyri kadetiskola között való kóborlása közben született meg, de lehetőleg mindig távol az ütközetek színhelyétől. Az az álkendő idegenkedés, amelyet a fronttal szemben érzett, nem akadályozta meg őt abban, hogy 43 kitüntetéssel ne szerezzen, közöttük az entente hatalmak legnagyobb érdemrendjeit, amelyeket az angol király, a japán mikádó és a francia köztársaság elnöke ajánlkozottak.

A háború előtt egyszerűen csak Geidl Rudolfnak hívták, akinek egy morva falucskában élő szülők gyermeke volt. A „cseh Mussolini” és „németfaló” családjában németül beszéltek. A német realitásokból három év múlva lustasága és korlátoltsága miatt kicsapják.

Ki, a nagyvilágba, a szabad életbe, ez volt a vágya... A nagyvilág egy kis vasúti állomásonál, Wottitznál kezdődött, egy órányira Prágától... a szabad élet pedig egy sötét, szűk, szatócsüzletben. Radischka ur atyáskodása mellett. Munkások, parasztok, vándor földművesek vásároltak ott pipadohányt, ittak pálinkát, Rudolf pedig kiszolgáltta őket.

Geidl Rudolf azonban magasabb hivatást érzett magában. Szabad perceit a szomszédban fekvő Konopist, Ferenc Ferdinánd trónörökös kastélya közelében töltötte, ahol Vilmos német császár vendégként tartózkodott s amelynek brokátfüggönyös ablaku szobájában reggelenként a világtörténelem egy-egy rövidke fejezete készült.

## Egy kalandor határtalan ambíciói

A falusi szatócsinas akkor kerül először vonatkozásba a világtörténelemmel, amikor a konopisti kastélyban jelentkezik és lakójának ajánlkozik. De elutasítják. S így más utak után kutat, amelyek őt a nagyvilágba vezetnék. Holmiját egy kis utkosárba pakkolja össze és utnak isdul.

Vicinális vonatokon dőcög napokon keresztül s valahogyan észrevétlenül átjut a határon Szerbiába. Ekkor elhatározza, hogy letveti német honfűjűt és cseh hazafivá válik. Egy kis szerb állomáson, Skaderben kellemetlen incidense támad: a vonatkalauz ugyanlészállítja a vonatról a hivatlan ingyen utast.

Az élet számára is egy caroussel, ahol az ember hosszú, fárasztó út után újból a kiindulási ponthoz ér... Skadernek is megvan a maga szatócsüzlete, csak hogy azt ott „drogeriának” nevezik. Itt is felajánlja szolgálatait és a droguista leánya már kegyesebben fogadja, mint az osztrák trónörökös Konopistban. Alkalmazást talál. Rövidesen benősül a drogériába. Határtalan ambícióval elsajátítja a köhögés elleni cukorkák és a különféle gyomoréte

készítésének misztikus tudományát. Öntudatlanul határtalan.

A világháború kitör és a kalandorlelkű Geidl sanszokot szimatol.

— Mire jó egy ilyen világháború, ha nem arra, — kérdezi önmagától — hogy a magasba vágyakozóknak ugródeszkanak szolgáljon?

Körmeyekben bővelkedő bucsu a droguistáéktól. — Szerelem, vagy kötelezettség? — Ez nem képez dilemmát számára. A világháború első szele rendkívül alkalmas arra, hogy megszabaduljon egy asszonytól, akit régen megunt s hogy hűtlenül elhagyja a falusi kis drogueriát, a tehénillatu istállót és a számára egyszerre elviselhetetlen környezetet. A köhögőcukorkák és gyógyteák készítésének ismeretel szanitár-katonává predesztinálják. Boszniában katonának jelentkeznek. A montenegrói frontra kerül, a főhadiszállásra, ahol egy ezredorvos mellett nyert beosztást. Bejáratosá válik az összes irodákba. Régi tervének megvalósítására itt az alkalom. Észrevétlenül megkeríti a páncélszekrényből a szükséges stratégiai tervek vázlatait. Éjjel, amint leereszkedett a köd, átszökik a fronton, rajzokkal és fölvetési tervekkel a zsebében.

A montenegrói patullok nem viseltetnek különös szimpátiával és megértéssel Gajda — a német nevét az osztrák határ átlépésekor megváltoztatta — komplikált mentalitásával szemben és egyszerűen a falhoz állítják. Már-már ugylászik, hogy élete utolsó fejezetéhez érkezett, amikor mentő ötlete támadt, orditozni kezd, gesztikulál s fennhangon kiáltja:

— Nem lehetne a bírskodást addigra el-

## A szerencsecsillag ragyogásában sűtkérezik a vérzivatar szélhámosa

„A szláv világ elvesztette a kis Montenegro, — de ezzel szemben magának vallhatta a nagy Gajdát — irták a lapok. Cseh légiók alakulnak hadifoglyokból és az új csapatoknak jó medikusra van szükségük. Így kerül az egyszerű szatócsgyerek Szibériába. Az entente protektorátusa alatt Szibériában egy cseh hadsereg alakult. Gajda a lomtarba dobja az „orvosi diplomát” — „fronttiszté” válik, hiszen a tűzvonal többszáz kilométernyi távolságban fekszik. Rövid hat hónap leforgása alatt kapitánnyá, ezredessé, majd tábornokká avanszal.

Mielőtt azonban ezeket a légiókat az orosz-német frontra vezényelték volna, a hadszíntér összeomlott. A cárt elkergették. A forradalmárok jutnak uralomra. Gajda, aki tegnap még a cárra esküdött, ma már forradalmár. Az ilyen átalakulás nála csupán pillanatok kérdése volt.

Felajánlja Kerenszkinek szolgálatait. Kerenszki, akit a cseh kormány még ma is támo-

gatosztani, amíg egy vezérkari tisztnek nem adhatom le a jelentésemet? — Ez kissé meglepő öreit.

A montenegrói sziklák vad fiaiból azonban hiányzott minden idealizmus. Jól elverték a „hős” szökevényt és elhatározták, hogy kegyelemből 24 órára még életben hagyják. Nemsokára azután megérkezik a várva-várt életmentő, egy montenegrói tiszt személyében. Önerzetes léptekkel tart felé Gajda, mint aki fellélekzik, mert végre magával egyenrangú emberrel találkozik és harsány hangon mutatkozik be:

— Doktor Gajda Radola! — Azután elmondja, hogy ő, aki az osztrák hadseregben törzsorvosi rangot visel, nem csupán a magas orvosi tudomány titkainak letéteményese, hanem értékes stratégiai adatokat is hozott magával. Czctinjébe szállítják. Nikita király fogadja az érdekes szökevényt s meleg szavakkal dicséri forró szláv patriotizmusát, A király beszéde közben köhögési rohamot kap.

## „Dr.” Gajda, a király udvari orvosa

Gajda előtt felragyog a szerencse csillaga. A skaderi gyógycukorkák csodát művelnek. A hős Gajda, hazafi és orvostudor, a király házi-orvosa lesz... Az elárult osztrák támadást visszaverik.

De mindez nem tart sokáig. A kis Montenegro összeomlik és a hadviselő államok közül elsőnek kér békét. Nem csoda, ha az entente-hatalmak urai elejtik a kis Nikitát: az orosz cár, a francia-balkán hadak parancsnoka és a királynak hűséget esküdött udvari orvos, Gajda „doktor” elsősorban.

gat, örömmel fogadja. De az orosz hadvezérnél több a jóakarata, mint az aprópénz. Viszont Koltschak admirális ötven vagon préselt aranyat mentett meg Szentpétervárról a fehér-orosz reakció finanszírozására.

1918. november 10-re virradó hajnalban Koltschak tengernagyot az ellenforradalmár tábornokok, kormányzónak kiáltják ki. Az első gratuláns ki lehetne más, mint Gajda Radola, a cseh légiók vakmerő divizionárusa, aki az ellenrevolúció szent szolgálatába ajánlja személyét és a vezetése alatt álló cseh légiókat. És ekkor titokban megvallja Koltschaknak, hogy soha sem bízott a gyenge Kerenszkiben... különösen azóta nem, gondolja magában, amióta megismerte Koltschak leányát.

Itt aratja a kitüntetésekben — s így valószínűleg hőstettekben is — duslakodó hadvezér életének második és utolsó nagy diadalát. Öt évvel ezelőtt meghódította a skaderi szatócsleányt, most a szép Koltschak kisasszony érzelmeit gyujtotta lángra. Itt megálta a tűzpróbát s ezzel egyidejűleg az orosz tábornokok sorába lépett elő.

Koltschak hű kísérője: Sakharow vezérőrnagy az alábbiakban jellemzi Gajdát:

— Viaszkosan szürke, fiatalos arc, maszk-szerű merev vonások, majdnem szintelen szemek, melyekből egy ragadozó hajlammal lecsapni készülő erős akarata sugárzik. Szája körül két mély, nagy és dacos ránc. Orosa tábornoki uniformist visel, csak a vállrojtja hiányzik, amelyet a cseh politikusok kedvéért vett le. Beszéde halk, kimért, szinte gyengéd, de szavait makacs hangsúly kíséri. Beszéde rövid, — a hadvezért markirozza.

## Fontos Budapestre utazók részére

Szálljon meg a

## Merán szállóban

Berlini-tér 7. (Nyugatinál)

Budapest legjobb helyén fekvő modern szállója. Ligt, központi fűtés, hideg és meleg folyóvíz, fürdők, telefonos szobák, kávéház-étterem.

Szobák 4.50 P. Pensiók 8 P-től

Egy ágy nál 10, két ágy nál 20% engedmény e lap olvasóinak.

## Magánvizsgázók Studiuma,

levelező oktatással és anyagi felelősséggel magánvizsgázókat.

Budapest, Baross-tér 6. Keleti pályaudvarnál.

## SALON PEN-IO

Budapest, V., Váci-ucca 58., I. emelet.

A Belváros szívében.

Teljesen újonnan átala liva, új vezetéssel ismét megnyit.

Gyönyörű modern, erkélyes, logiás szobák. Elsőrangú ellátás már 6 pengőtől. Telefon 57-0-49



# TARKA ESEMENYEK

## Tollas kalap — a férfiaknak

A mostanában olyan divatos Eugenia császárné kalapok nem álltak meg hódító utjukon azzal, hogy minden nő behódolt nekik. Szemet vetettek a férfiakra is. Egy danbury-i gyáros már készített is egy nagyobb tétel férfikalapot is, kacéran lengő struccotlakkal díszítve. A gyáros most kíváncsian várja, hogy újításának mi lesz az eredménye. A férfiak is!

Levélzállító légtorpedó. Pfantz berlini mérnök egy nagyon érdekes új találmányt mutatott be szakértők előtt a tempelhoffi repülőtérén. A találmány hasonlít a sin Zeppelinhez: egy körülbélül méternyi hosszúságú torpedó, melyet légcsavar hajt, alul és felül kerekei vannak, két vékony sín páron halad. A torpedó belseje üres és leveleket vagy kisebb csomagokat lehet bele helyezni. Ennek a légtorpedónak nagy jövője van a levélzállítás terén. Óránkénti sebessége 400 kilométer és ha rendszeresítik, úgy a Berlinből küldött levelek 48 perc alatt Hamburgba érhetnek.

Háromszázötven szavas kritika. Az angol kiadók is felhasználják minden módot arra, hogy kiadványaik iránt érdeklődést keltsenek. Nicholson nevű angol kiadó cég kiadásában nemrégiben egy regény jelent meg Zsolt kisasszony cím alatt. A kiadó cég most díjat tűzött ki a legjobb kritikára, amely háromszázötven szóban meg bírálja a regényt. Ez a díj természetesen felkelti az érdeklődést az új kiadvány iránt.

LEGYALOGOSÍTOTT REPÜLŐGÉPEK. Október elsején lépett életbe az Egyesült Államokban az új repülőtörvény, amelynek értelmében csak olyan repülőgéppel szabad felszállni, amely a kereskedelmi kormánytól erre engedélyt kapott. Sok magánkézben lévő repülőgéppel még nincs ilyen engedély és ezért ez a rendelet nagy szomorúságot okozott sok pilótának. A long islandi Roosevelt Fielden több mint háromszáz repülőgép maradt a földön. Az új törvénnyel sújtott repülők hatalmas felvonulásban akarták követelni a rájuk nézve sévelmes rendelet módosítását.

AMÉRIKÁBAN SZOBROT ÁLLITANAK EGY VERSENYLONAK. Philadelphiában a napokban leplezik le Star nevű évekkel ezelőtt kimúlt híres versenyló szobrot. A különös emlékművet a től barátainak kezdeményezésére mindazok emeltették, akik Star futtatásain nyertek. S mivel ezek száma igen tekintélyes, Star élet nagysága bronzszobrot kap Philadelphi egyik legszebb tőréren.

Lebontják a Chat Noir. Páris egykori hírhedt mulatója, a Chat Noir eltűnik. Ötvenéves fennállása alatt ez a mulatóhely annyira híressé vált, hogy a világ majdnem minden nagyvárosában létesült Fekete macska című mulatóhely. A párisiaknak azonban nem sokáig kell nélkülözni a Fekete macskát, mert október végén a lebontásra kerülő mulatóhely helyébe a város más részén Fehér macska címen új mulatóhelyet létesítenek.

Még mindig a háborús könyvek. Remarque Nyugaton a helyzet változatlan című könyve Londonban most jelent meg a huszadik kiadásban. Remarque példányszámát is veri azonban egy másik háborús regény, a „Mrs Biest fiúvilág” című, szintén németből fordított regény, amelynek különösen az asszonyok között van óriási olvasóközönsége.

HATÉVES FIU POLITIKAI BÉSZÉDE. Egy Lublin melletti lengyel bíróságnak a napokban kellett ítékeznie egy anya felett. Az anyának az a büne, hogy hatéves fiacskája államellenes „politikai beszédet” mondott. A lakosság nagy érdeklődéssel várja a különös ügyben hozandó ítéletet.

Betiltott filmek. A német filmcenzúra indoklás nélkül betiltotta az Entuziazmus című orosz hangosfilm előadását. A müncheni filmcenzúra a Dal az életből című Carnovsky film előadását tiltotta be.

**ANDRÁSSY PENSIO**  
Budapest, Andrássy-ut 21., I. em. Lift.  
Telefon aut. 167—21.  
Szokásos otthon. Elegáns, kényelmes óccal szobák. Elsőrangú háziasszonyok ellátás.  
Központi fűtés. Folyóvíz.

# SPORT KÖZLÖNY

## Aradra érkezett Fritz Sándor, az olimpiai bajnok

Arad sportéletének büszkesége elmondja az atheni ut történetét — 5 ponttal lett első a súlydobásban — Venizelos üdvözlő szavai —

Az egész világot behálózó játék, a sport, amely faji különbség nélkül minden népet egy táborba gyűjt, az európai géniusz terméke, mondja Pálffy György, a híres sporttörténész. Valóban ez a meghatározás a leghelyesebb. A sport öleli karjaiba tartja az egész világot. A nyugodt, higgadt angol a varázslatos börgolyót kergeti, az újvilág yankije a basbellnak hódol, a színes néger knock-out-tal győzi le ellenfelét, a magyar vízipólozó babérokat arat, a finn nemzet fia atlétikailag téren viszi az elsőseget, az olasz vívó törének világhírű nyomán ellenfél kényeztetésére megadásra... Mindenki minden modern gondolkodású ember a sportnak és a sportban él. A ma embere célkitűzései, vagy szórakozásból — de sportol. Azok, akik éleludatosnak haladnak előre a sport megismerésén, akik energiájukat labavetésével újabb és újabb dicső tetteket harcolnak ki, azok a sport legelső katonái és ezek közé tartozik Fritz Sándor is, aki ennek a díszes hadseregnek zászlóvivője.

Az aradi himnusz, amely egy A n e r t, egy T e l e k y t és H e h s t termelt ki magából, most is sorra adja az országnak hírességeit. Fritz Sándor, az olimpiai győző már régen, évekkel ezelőtt lépett erre az útra, amely a világhír felé vezet. Fritz, aki nyolc évvel ezelőtt, 1923-ban ifjúsági világrekordot állított fel a sportolók nagy táborát figyelmessé tette Aradra. Fritz azóta izmosodott, fejlődött, ma nemcsak az ország, hanem a környékéből államok leg híresebb súlydobója, az Athénben megtartott Balkán-olimpiáson súlydobó-bajnokságot nyert és ezzel a dicső tettel ismét bebizonyította nagyratartottságát.

Fritz Sándor, aki az aradi sportolók büszkesége, Athénből és az Aradi Közlöny munkatársa előtt beszélt az atheni élményeiről:

— Szeptember végén indult utunk a fővárosból a 26 tagú olimpiai keret. A versenyzők között ketten voltunk aradiak, Havalecz, a díszkosztvető-bajnok és Jónagam. Meglehetősen viszontagságos tengeri ut után kötöttünk ki Görögország fővárosában. Már a kikötőben szívélyes fogadtatás várt bennünket és az olimpiai bizottság a port-

pás, ragyogóan szép Akropol Palace-ban szállásolt el bennünket. A verseny vasárnap, felvonulással vette kezdetét, alfabetikus sorrendben vonultunk el a gyönyörű fehérmárvány stadionban helyet foglaló 85 ezer ember előtt. Görögország, Törökország, Románia és Bulgária voltak résztvevői a Balkán-olimpiáznak. Felvonulás után kezdetét vette a hivatalos üdvözlés. Az első felszólaló Venizelos görög miniszterelnök volt, majd utána Fwafd bey, a török külügyminiszter szólt a stadionban megjeleniekhez. A verseny az én számommal, súlydobással kezdődött. Megszereztem az első román győzelemet, győztem, pedig nagy volt a konkurrenca, de a legkritikusabb pillanatban összeszorított fogakkal, acélos energiával hajtoltam el a súlygömböt és a súly repült, mint egy kiló golyó... 14 méter 16 centiméternél esett le. Első lettem, felhangzott a román himnusz. Öt pontot szereztem. Még két izben állottam versenyhez, de itt sem arattam maradék nélküli sikert. Kalapácsdobásban a hatodik lettem, de díszkosztvetésben már a negyedik hely jutott osztályrészül. A verseny simán, gördült a befejezés felé és vasárnap a maratoni futással véget is ért az olimpiász. Érdekes volt a befejező momentum...

— A kora est szürkéségében futott be a győztes, — aki görög volt. A görög közönség örömmámorban ünnepelte fiát, a stadionban köröskörül kigyulladtak az örömtüzek, botok, szalmakalapok és újságok máglyája hirdette a görög győzelmet. Évszázadokkal ezelőtt a kötelességtudó görög katonák nyugtatta meg Athén népét, vitte a hírt a görög győzelemről, azóta Hellas ledőlt, az Olymposz porbaszállott és a stadionban jelenvolt görögök pillanatig visszaálmódták a múlt dicsőségét.

— A verseny után banketten voltunk. Segos, a görög atlétikai élet vezére kiosztotta a díjakat, én aranyérmét és egy díszlevelet kaptam, ezeket is szeretettel sorozom be a többi emlékek közé, egykoron majd kellemes lesz a visszaemlékezés...

— Kedden már hajóra szálltam és csak ma érkeztem meg Aradra. Most kipihenem a fáradalmalmat és utána újból jöhet a munka, mert legközelebb ismét ott akatok lenni, jövőre sem akarom átengedni másnak az elsőseget.

Fritz Sanyi győzelemmel tarsolyában megérkezett a szülői házba, az ut hosszú volt, de a dicsőség jegyében ért el a céljához...

Stengl Imre.

## Derbyk napja Aradon az első osztályu bajnokságban

AAC—Gloria, AMTE—Olimpia, Unirea—Transilvania és ATE—Tricolor-mérkőzések a programon.

Aradon vasárnap nyer lebonyolítást az első osztályu bajnokság harmadik fordulója, amelyen négy igen érdekes mérkőzés szerepel. Az AAC-pályán az Unirea—Transsylvania derbyvel veszi kezdetét a program. Utána az AAC—Gloria mérkőzésre kerül sor, ezt követi az AMTE—Olimpia mérkőzés. Mind a három mérkőzés iránt nagy érdeklődés nyilvánul meg.

Ugyiszintén érdekes és izgalmasokban bővelkedő mérkőzés lesz az ATE—Tricolor is, mely a Gloria-pályán délelőtt lesz lebonyolítva. Ez alkalommal először van három igen érdekes és izgalmas mérkőzés az AAC-pályán. Mindegyik csapat tudásának legjavát fogja a küzdelemben adni, hiszen minden csapatnak nagyon fontosak a bajnoki pontok. Ezen a vasárnapon a bajnokság sorrendje nagyon megváltozhat.

O A magyar profilliga programja a következő: Budapestén Ferencváros—Nemzeti, Kispes—IH. Kerület, Vasas—Hungária, Kaposváron Somogy—Sabaria.

# Fizessen elő a legnagyobb magyar lapra, az UJSÁG-ra

leggyorsabb hirszolgálat, a legjobb munkatársak:

Kóbor Tamás, Mitrá Sándor, Lynkeusz, Szomorv Emil, Pünkösti Andor, Elek Artur és a magyar irodalom legjobb erői írják a lap minden sorát.

Előfizetési ára:

Egy óra... 200 lej  
1/4 évre... 500 lej

Előfizetni lehet:

Sándor Iván hirlapiroda,  
Löbl hirlapiroda  
aradi cégeknél.

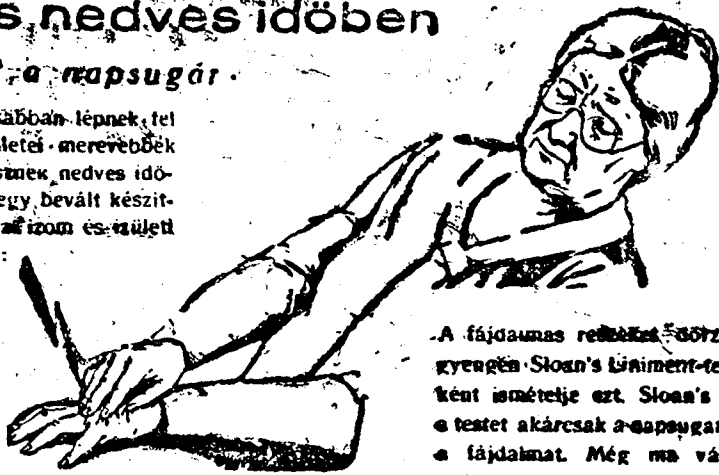
**Darányi Pensio**  
BUDAPEST, IV., Sütő-utca 2. Telefon: Aut. 813—00.  
Belváros szívében, teljesen újonnan, modernül (hideg-meleg folyóvízzel) átépítve és berendezve. újból megnyitott Kitchin konyha, kívánatra diétás koszt. Mérsékelt árak.



## Hideg és nedves időben

melegít mint a napsugár.

Régi fájdalom, súlyosabb lépnek, teljesebb fagyos napokon? Izületi merevedések és lájdalmasabbak lesznek, nedves időben. Az alábbiakban egy bevált készítményt ajánlatunk az izom- és ízületi fájdalmak enyhítésére:



A fájdalommal küzdőre a gyengén Sloan's Liniment-tel. Orásként ismétlje ezt Sloan's melegítő a testet akárcsak a napsugár. Elgáz a fájdalmat. Még ma vásároljon gyógyszerésznél vagy droguistájánál egy újabb üveget. 75.-Lakára

# SLOAN'S LINIMENT

## Az aradi antialkoholista gyermekpáholy NÉGYSZÁZ TAGJA NEMESRE, JÓRA NEVELI SZÜLEIT.

Az Erzsébet-uccai elemi iskola konyhájában tizenkét lányka főzi az ebédet ötven éhező gyermeknek — Ahol a kulturát szolgálják és a jövőt építik fel — Előadások a gyermekpáholy tagjainak. Vatan Anna igazgatónő áldást hozó munkája

Az Erzsébet-uccai elemi iskola csendes folyóira nyílt ajtókon keresztül halk morgolás szűrődött ki egy-egy osztályból. sápadt gyermekfejek könyvek fölé hajolva, el-el kalandozó tekintettel várták a csengetést: Hazamehetnek — ebédelni . . .

A tiszta, tágas udvaron hét-nyolc-kilenc éves gyermekek csoportját találom, a megviselt, viharvert ruháskájú, sovány, vérszegény kislányok csapatja percenként növekszik. Szép sorba állanak párosával és várnak. A nyitott ajtón, mely előtt csoportosultak, étvágygerjesztő konyhaillat száll ki. Nagyon tiszta, csinos kis konyhában tizenkét nagyobbacska lányka sürgölődik. Kék kartonkötény, fehér-kék babos fejkendő teszi egyformává őket, és ott áll közöttük Vatan Anna igazgatónő fehér vászonkötényében, kissé kuszált hajjal, kipirulva dirigál, intézkedik.

### A kis szakácsnő munkája

Vatan Anna büszkén vezet be az „ebédköbe”, ahol hosszú asztal sok „személyre” van megterítve . . . Itt étkezik minden nap ötven

## Dohánycsempészek, akik leülik a birságot

Az aradi törvényszék vádtanácsa ma állapította meg a büntetéseket.

A nagyiratosi csendőrök a napokban három batus utast szólított fel igazolásra, akik sornon járták a házakat és valódi, finánc nem látta dohányt kínáltak eladásra. A csendőrök nem ismerték tréfát, letartóztatták a három dohányvároszt, akik a Monopolnak csináltak konkurenciát s bezsállították az aradi ügyészségre. A soros ügyész kihallgatta őket s egyben megállapította személyazonosságukat is. Marticiu Vasile, Marticiu Dimitrie és Cina Gheorghe valahonnan Bihar megyéből indultak el gyalogszerrel, hogy elhelyezzék saját dohánytermésüket. A rendes szokás az, hogy a Monopol egyben bejelenti, milyen összegű birságot ró ki a dohánycsempészekre, amelyet azok készpénzben lefizetnek az ügyészségen.

A három bihari utasnak nem volt pénze s ezért rövid tanakodás után úgy döntöttek, hogy inkább leülik a birságot, amelyet a Monopol kirótt rájuk. Úgyük a vádtanács elé került, amely úgy döntött, hogy Marticiu Vasile 68 napig, Marticiu Dimitrie 90 napig, Cina Gheorghe pedig 62 napig marad az aradi ügyészség foglya. Számítva egy napot 100 lejben, a birságot pedig ezer lejben kilogrammonként. A három dohánycsempész tudomásul vette a döntést s nyomban meg is kezdték büntetésük kitöltését.

munkásgyerék, akiknek otthon talán még egy darab kenyér sem jut. Csendesesen, illedelmesen köszönve vonulnak be a gyermekek, mindegyik elfoglalja helyét az asztalnál, s nemsokára előttük párolog az izletesen elkészített krumplifőzelék. A tizenkét kis szakácsnő ragyogó szemmel osztogat, kiszolgál. Mintha főzőcskét játszanának. Vatan Anna a pedagógus büszkeségével, de az érző szívével, az élet árnyoldalát kutató szemű, tisztán látó ember komolyságával beszél munkájáról, terveiről, tapasztalatairól, melyeket husz évi pedagógus működése alatt szerzett.

— Másfél éve kezdtem ezt az akciót. Talvaly még csak két napon tudtunk ebédet főzni a gyermekeknek, akiknek otthon egyik napról a másikra ígérnek munkanélküli szüleik kenyeret. . . Most már annyira vittük fel, hogy mindennap adhatunk főzeléket, kevés hussal és tésztát. A kis szakácsnők, akik főznek, szintén itt ebédelnek. Sokszor bizony megtörténik, hogy annyira szétosztják az ételt a vendégek között, hogy nekik nem marad semmi. Pedig nekik se sokkal több van otthon . . . Akinek minden nap van ebéde, az már irigylésre méltó közöttük. Elképzelhetetlenül nagy a nyomor itt a munkásnegyedben . . . Nem adhatják iskolába másképp a gyerekeket, csak ha könyvet, ruhát és ebédet kapnak nálunk. Hát bizony meg teszünk mindent, amit csak lehet. Tegnap tévedt be ide véletlen folytán egy ügyvéd, aki nem tudta elképzelni, hogy léteznek gyermekek, akik éheznek. Egészen lesújtotta a valóság. Nem ígért semmit nekünk, de tudom, érzem, hogy segítségét találtunk benne.

### A gyermeklelkek nevelése

— Figyelemre méltó dolog — folytatta — hogy azok a 4—14 éves korig terjedő különböző alaptermészetű gyermekek, akik az antialkoholista gyermekpáholy tagjai, jóra, nemesre, szépre oktadják szüleiket, vigyáznak rájuk, visszatartják az alkoholtól, tudatosan nevelik őket szép szóval, gyengédlen vezetik a jó útra.

Vatan Anna husz éves pedagógusi működése alatt sok generációt nevelt fel, az ő kezében a legjobb helyen van a gyermeklelkek nevelése, az életre való előkészítése ezekben a súlyos, árnyékos, nehéz időkben . . . Vatan Anna az a nő, aki idealizmusért küzd, nem szavakkal, szép frázisokkal tölti meg a zsenilelkeket, a fejlődő értelmet, hanem gyakorlati eszközökkel mutatja meg az utat egy szebb jövő felé . . . Vatan Anna átértézte a kor jel-szavát: tenni kell, dolgozni a fejlődésért, az emberiség fejlődéséért nemzetiségi, vallásfelekezeti és bármilyen más megkülönböztetés nélkül. S ezért a nagy munkáért megelégszik egy-egy hálás mosollyal, az őszinte szeretettől ragyogó gyermekarcokról . . .

Csányi Piroška.

## Kellemetlen vád egy aradi kabarécsillag ellen

Amikor az iskolaigazgató mulat.

Kinos botrányral végződő mulatozás zajlott le az elmúlt éjszaka egyik aradi kávéházban. Az eset szereplői V. M. iskolaigazgató és E. kabarécsillag, főhőse pedig — amennyire már az ilyen esetnek hősei lehetnek — 1700 lej.

V. iskolaigazgató egy kapitány társaságában mulatozott a kávéházban, egymást követték a különböző italok, amelyek rövidesen megtették a hatásukat. Amikor a hangulat már — ahogy mondani szokás — igen emelkedett volt, az igazgató az asztalhoz hívatta E. kabaréhölgyet, ilyenformán most már hárman mulattak a legizibb hangulatban késő reggelig, folyt az ital, növekedett a számla, aminek növekedéséhez a kabarécsillag is hozzájárult.

Amikor az óra hajnal felé mutatott, az iskolaigazgató, puritán és józan foglalkozását bámulatraméltó mulatozási hajlammal cáfolva meg, már nem is igen tudott magáról. Semmi érzékkel sem bírt már a mulatság anyagi részletei iránt és állítólag az egész számlát ő fizette ki. A számla pedig szerfölött nagy volt. Olyan nagy, hogy amikor V. igazgató kialudta mámorát és a kora délelőtti órákban magához tért, megdöbbenve vette észre pénztárcájában a nagy hiányt. Bármennyi is legyen a számlaösszeg, a hiány túlnagynak tűnt fel előtte. Emellett úgy emlékezett rá, hogy a számlát a kapitánnyal felesben fizette ki. Első utja tehát a rendőrségre vezetett, ahol E. kabarécsillag ellen azt a vádat emelte, hogy felhasználva ittas állapotát, 1700 lejt kilopott a pénztárcájából. A bárhölgyet előállították a rendőrségre és tagadása ellenére is őrizetbe vették. Így végződött a mulatság, amely azzal a tanulsággal szolgálhat általában az iskolaigazgatók számára, hogy azok az erkölcsi tételek, amiket nebulóik előtt hangoztatnak, számukra is fennállanak.

## FORUM

### Az „olcsó” ágrisi tűzifa árka

Mélyen tisztelt Főszerkesztő Ur! Az Aradi Közlöny mindig és mindenben a közönség érdekeit szolgálja, erről mindig régi előfizetőnk alkalmam volt több ízben meggyőződni s ezért felkérem Önt, hogy soraimnak helyet adni sziveskedjék.

A napokban két kocsi ágrisi tűzifát vettem 560 lejért abban a hiszemben, hogy legalább egy kiadós félőlet vettem. Azonban mikor lerakták, nagyon kevésnek tűnt fel a fa, mire kölcsön kértem egy mérleget és lemértem. Kiderült, hogy 530 kilogramm fát vettem 560 lejért. Ha ezért a pénzért üzletben vettem volna fát cukoráron, akkor is legalább 800 kilogrammot kaptam volna. Jól kimérgelődtem hát magamat, de még csak ezután jött az érdekesebb része a dolognak! Alig tel el egy óra a szomorú favétel után, amikor kipillantva ablakomon, ismét előttem vonultak el az „ágrisi fakereskedők” s a két kocsi, amelynek tartalmát én megvettem, ismét tele volt fával! Nagyon meglepett a dolog, hiszen abban voltam, amit ők maguk állítottak, hogy Ágrisról hozzák a fát.

Sikerült kinyomiznom az egész csalást. Utánuk mentem és midőn nemsokára a fát eladták, egy fakereskedésbe vezetett utunk. A fátélep udvarán már több ágrisi fuvaros gyűlt össze és folyt a favásárlás. Kocsinként vettek 250 kilogramm fát, majd amugy is szükreszabott kocsijuknak kiemelték az oldalait s amilyen szükre csak lehetett, összeszorították a kocsit. Az elejébe raktak öt-hat hasáb fát, a mit rongydarabokkal betakargattak, hogy többnek tűnjön fel, a többi fát hátra rakták úgy, hogy a kocsit hátul sokkal magasabb volt, mint elől.

Igy eszem én és ki tudja, hány szegénysorsu aradi polgár az „ágrisi becsületes parasztok” szemfényvesztésének áldozatául. Közérdekű soraim közléséért fogadja Főszerkesztő ur hálás köszönetemet azon reményem kifejezésével, hogy sok hiszékeny embert mentünk így meg az enyémhez hasonló családoktól a jövőben, maradok az Aradi Közlöny híve: Év becsapott favásárló.

## SZERKESZTŐI ÜZENETEK

„High He“, Arad. A Kérdés, amelyet nekünk volt kedves feladni, minden esetre elsősorban is nem az illem kérdése, hanem a jóneveltségé. Az asszonyok egymás közötti társadalmi érintkezésében olyan finom püanszok vannak, amelynek tárgyvilágos felértékelésénél ismernünk kéne ezerféle újra nem produkálható momentumot, mint amilyenek: a hangléjtés, a társalgás és az egész társaság hangulata, stb. stb. Kegyed arról panaszkodik, hogy az illető hölgy — aki különben csak hat évvel fiatalabb kegyednél — kedvesen és közvetlenül „néni“-nek szólította egy olyan nagy társaság főlehallatára, amelyben nemcsak nők, hanem férfiak is voltak. Sőt — ha jól olvassunk karakterisztikus sorai között — olyan férfiak is voltak, akiknek érdeklődése a jelen pillanatban is még éppoly élénk Ön iránt, mint az illető „merénylő“ hölgy iránt. Nos, azt hisszük, gyanúja ilyen körülmények között nem alaptalan, amidőn a dologban szándékoskosságot érez: utóvégre a harcban — amint a világháboruban is bebizonyult — a hadviselő felek nem igen szokták kimélni egymást és ehhez mértén válogatják is meg az eszközeiket. Ismétlünk: ez a mi közös esetünkben a jóneveltség kérdése. Ha kegyedet érdemtelenül le-„nényítették“, valóban nem tehetett mást, minthogy ne vegye észre a modortalanságot. A mi véleményünk szerint legalább is rokoni relációk kellene hozzá, hogy egy fiatal hölgy egy másik fiatal nőnek azt mondhasssa, hogy néni, ha közöttük legalább egy évtized a fennálló kor-differencia. Ebben az esetben ez a megszólítás lehet a tisztelet, a nagyrabecsülés kifejezése is. Modern társaságban azonban a fiatal hölgyek — pláne túl a húszon — nem szokták a harmincéveseket „Jenénikézni“, még ha nagynénikéről is van szó... Hogy mit ajánlunk? Ha muszáj egyáltalán ajánlanunk valamit ilyen kérdésben, csak azt ajánlhatjuk, hogy ne vegye észre a kis ravaszdi próbálkozásait. Ha pedig amaz ragaszkodna a taktikájához, legyen kegyed is ravasz és hangsúlyozza ki az ellenfél „gyerekeségeit“. Azt hisszük, ezt anélkül is megteheti, hogy magát matrónának kellene megíatszania. Máskülönb: őszinte irigységgel várom válaszáat, mert hiszen őszintén irigylésre méltó ember az, akinek a mai világban csak ilyen „problémái“ vannak...!

**Érdeklődő.** A Kulturpalotát a legcélszerűbb a vasárnap délelőtti órákban megtekinteni. Reggel 9 órától 12 óráig nyitva áll úgy a képtár mint a néprajzi osztály. Amennyiben a szabadságharc emlékgyűjteményét is kívánja megtekinteni, legcélszerűbb, ha kívánságával dr. Nichi Lázár igazgatóhoz fordul személyesen.

**K. H. Lippa.** Sorsiegye — sajnos — ezuttal sem nvert. Még mindig megnyerheti tehát a milliót.

**R. L. Bokszeg.** Nem tartjuk valószínűnek, hogy terve sikerülhet. Ajánlatos az Ön helyzetében, hogy ne fogjon reménytelen vállalkozásokba, a melyek csak újabb kiadással járnak. A legújabb bucuresti-i jelentéseink arról adtak hírt, hogy mi kinevezéseket a kormány különben is csak abban az esetben ad ki, ha már az állam kötelekében dolgozott előbb is. Céhrányosabbnak látjuk az Ön esetében, ha megfelelő ipari pályán keres elhelyezkedést, még pedig ott, ahol lakik.

**Brunhilda:** A „Niobelungok“ című filmét 1925-ben játszották Aradon, a régi Uránia mozgószínházban. A film főszerepét: Siegfriedet Paul Richter alakította, míg Brunhilda szerepét Hanna Ralph, a németek hírneves tragikája játszotta. A filmkritikusok a film bemutatója nyomán Hanna Ralphot megíadmadták, azon merész ujtása miatt, hogy Brunhildát bubirizurával játszotta, bár ez nem volt le semmit a nagy tragika kitünően felfogott játékaiból.

**A. S. Temesvár.** A kérdezett könyv 1921-ben jelent meg és teljesen felöleli azt a tárgykört, mely önt érdekli. Másik kérdésére vonatkozólag forduljon az ottani ipartestülethez.



Aránkat lényegesen

leszállítottuk.

10 fával fűt egy szobát 24 órán át

Arjegyzéket díjtalanul küld:

Szántó Dezső és Fia

Oradea.

123

## KÖZGAZDASÁGI KÖZLÖNY

## A dollárpánik kulisszatitkai

Alhírek a dollár leromlásáról — Erdekes jelentések a világpiac pénzügyi eseményeiről — Varsótól — Newyorkon át — Zürichig — Stabilizálódik az angol font — Beszélgetés egy aradi bankigazgatóval —

## A legteljesebb a bizalom a szilárd lej iránt

Az e heti pénzpiacot a dollár körüli események és izgalmak uralták. Az egész világpiacot bejárta ugyanis az a hír, hogy a dollár rövidesen az angol font sorsára fog jutni, hogy Amerika a nagy aranyklóznél folytán kénytelen lesz az aranystandardot felfüggeszteni, hogy nem lesz abban a helyzetben, hogy a dollár bankjegyekért aranyat adjon és hogy könnyen megtörténhetik, hogy értékének 10—20 százalékát rövidesen elveszti. Az egymásután megjelenő ilyértelmű hírek igen nagy idegességet váltottak ki és ezt fokozták a naponként megjelenő pontos beszámolók, amelyek hírül adták, hogy mindennap mennyi arany vándorol ki Amerikából. Ezeknek a híreknek a hitelességét igen nehéz megítélni. Lehet, hogy igen komoly alapiuk van, de az is lehetséges, hogy az csupán egy tekintélyes pénzcsoport manővere, amelynek az a célja, hogy ezeknek a híreknek az alapján megíatsza a dollárt és tekintélyes nyereséggel visszavonuljon.

A dollár leromlásáról szóló híreknek el-entmond az a tény, hogy Amerika nem adós, hanem hitelező állam és mint ilyen követeléseinek visszafizetését dollárban kérheti. Már pedig Amerika csak úgy ad dollárt, ha azért aranyat és aranyértékű devizát kap. Legalább is annyi dollárt kap vissza Amerika évente a dollár-adósságok után fizetendő kamatok és tőketörlesztések feijében, mint amennyit az európai betétesek Amerikából visszavonnak. Így tehát ebből a szempontból nézve valószínűtlen a dollár legkisebb mértékben való lemorzsolódása is. Viszont a dollár esése mellett szólhat az a tény, hogy Amerika, amely hitelező állam, az eladósodott és fizetésektelen európai és dél-amerikai államoktól képtelen megkapni hosszulejáratu dollárköveteléseit, míg ezzel szemben neki vissza kell fizetni a felmondott rövidlejáratu európai betéteket. Döntő fontosságuk lesznek a következő napok eseményei, amelyek erősen próbára teszik majd a Federal Reserve Bank és az amerikai kormány aranypolitikáját. A most 1 százalékkal felemelt kamatláb hatása egyelőre kérdésesnek látszik.

A világpiac e heti pénzügyi eseményeiről egyébként alábbi érdekes jelentésünkben számolunk be:

A devizapiac ezen a héten egy kissé megnyugodott. A külföldi nagyobb pénzpiacokon a devizák árai nagyobbára változatlanok maradtak. Az előző heti idegességeknek és kilengéseknek semmi nyoma nem volt. Az egyes devizák és valuták árai a következőképpen alakultak ki:

A zürichi kifizetésekben és sváici frankban az egész világpiac stabil irányzat mutatkozott. A romániai piacon 33—33.10 között jegyezték.

A berlini kifizetésben és német márkában egy-két százalékos kilengés mutatkozott, ebben nagyobb üzletkötés nem volt és a romániai piacon 39.40—39.50 árfolyam között váltakozott

A newyorki kifizetés és a dollár, amely az elmúlt hét végén oly erős kontremínnek volt kitéve, hogy egy napon értéke két százalékkal csökkent, szintén megnyugodott és Zürichben 5.10 körül stabilizálódott. A newyorki kifizetés a stabilizált kurzushoz alkalmazkodott, nem úgy azonban az effektív dollár, amelyet az elmúlt hetek ijedelme alatt az egész világon értékének 3—4 százalékaival túlbaitották és amelyet e héten a dollár-bankjegyeketől való félelemben áron alul is kínáltak eladásra. A pánik Varsóból indult ki, ahol nagytömegű dollár-bankjegyeket kínáltak eladásra. Az ideges hangulat áterjedt Berlinre, majd onnan Csehszlovákiára és Romániára is. Az elmúlt hetek 174—175-ös árfolyamával szemben a román piacon e héten 167—168-ra lanyvult a dollár, sőt a bucuresti-i piacon 166—166 és feles árfolyamon kínáltak tételeket eladásra.

A londoni kifizetés és az angol font e héten a stabilizáció jelét mutatta s az angol fontot a többi devizákhoz viszonyítva egyszázalékos kilengés érte. A román piacon 650—660 árfolyamon volt a fontkifizetés forgalomban, a melyben igen jelentős üzlet mutatkozott. Különösen nagy az érdeklődés a rövidlejáratu termin-londonok iránt, mivel az importőrök biztosítani szeretnék maguknak a mai alacsony kurzust és a lejáratokra fedezni óhajtják magukat. A termin-font a prompt fontnál jóval magasabb áron van forgalomban.

A párisi kifizetés és a francia frank egész héten az általános bizalom jelét mutatta. Zürichben 20.09-ef jegyezték. A román piacon 6.65—6.75 közt jöttek létre fizetek.

A prágai kifizetés és csehkorona-fizlet dominálta e héten a romániai valuta-piacot. A gabonaexport következtében igen jelentékeny tételek kerültek eladásra, amelyek kereslet híján paritáson alul cseréltek gazdát. A világpiac a helyzet nem változott, a helyi piacokon 4.90—4.95 között mozgott.

Budapesti kifizetésben és pengőben szintén jelentékeny üzletek voltak, amelyek igen különböző árfolyamokon jöttek létre. Ugyanis a magyar kormány rendeletének folytán pengőbefizetések külföldi számlára csak engedéllyel eszközölhetők, vagy csak devizaértékesítésből lehet azokat magyar pengőben jóváírni. Akinék tehát külföldi számlára kellett fizetéseket eszközölnie, csekkre volt szüksége. Ezek 28.50—29 árfolyamon voltak kénytelenek pengőt vásárolni, míg az effektív pengő 25—26-os árfolyamon cserélt gazdát.

A bécsi kifizetésben és schillingben a forgalom a múlt héten életbeléptetett osztrák kaotikus devizarendelet folytán a minimálisra redukálódott és a rendelet szigora miatt lehetetlen külföldi számlára térítéseket eszközölni. Ennek következtében a legális osztrák kifizetés 23.60 körül mozgott, míg az exportra kínált 21—21.50-es schilling-eladásra alig volt felvevő. Ugy hírlik, hogy az osztrák kormány a devizarendeleten lényegesen enyhíteni kíván és

Mozivállalat átvételéhez  
tökés társat keresek.

Címeket „Ritka alkalom“ jelígező az Aradi  
Közlöny kiadójába kérek. 8511

megengedi az exportból származó devizáknak külföldi számlára való jóváírását.

Végül a **bucuresti-i kifizetés és a lei az elmult héten a legteljesebb bizalmat és szűrd-ságot mutatta**, ami a devizakínálatban és a lei nagyértékű keresletében nyert kifejezést. Minden levisa bőven állott rendelkezésre és az importöröknek módjukban állott heti szükségleteiket alacsony áron fedezni.

## A gabonaexportörök megtagadták a szállítást, amíg nem kapják meg a prémiumot

A késés a bürokratizmusnak tudható be.

A gabonaexport-prémiumok kifizetése még mindig nem vette kezdetét és ennek folytán a gabonapiacra érdekes események következtek be. A brailai és galati-i gabonaexportörök ugyanis annak ellenére, hogy a román gabona iránt állandó a kereslet, megtagadták a külfölddel való üzletet kötését mindaddig, amíg a prémiumok kifizetése nem veszi kezdetét.

Az ország egyik legkomolyabb lapjának, az Argusnak közlése szerint a prémiumok fedezésére tekintélyes összegek folytak be a Banca Nationalához, azonban a földművelésügyi minisztérium késik a megfelelő fizetési utalványok kiadásával. A lap megjegyzi, hogy így a késés csak az állami szervek érthetetlen és káros bürokratizmusának tudható be. Ez a bürokratizmus nemcsak az exportöröknek, hanem az ország gazdasági életének is hatalmas károkat okoz, nem is véve figyelembe azt, hogy az export szünetelésének következtében tekintélyes devizamennyiségtől esünk el. Hír szerint a Banca Nationala intervenálni fog a kormánytól a kifizetések elé háruló akadályok megszüntetése érdekében és sürgetni fogja a fizetési utalványok kiadását.

**Eladott aradi ingatlanok.** Hingler Boldizsár és társa eladták a Calea Saguna 31. számú házat 340.000 lejért Fekete Józsefnek. — Molnár György eladta a Zimándi-dűllőbeli 180 □-öles telkét 27.000 lejért Kovács Balázs és nejeinek. — Konsitzky József és neje eladták a Birkás-dűllőbeli házat 50.000 lejért Böhm Vilmos és nejeinek. — Özv. Balogh Mihályné eladta a Zimánd-dűllőbeli 140 □-öles telket 15.000 lejért Molnár György és nejeinek. — Arsenov Demeter eladta a Gábor-dűllőbeli 3 hold 408 □-öles szántót 12.000 lejért Ostoin Arsanak. — Klein B. Vilmos és neje eladták a Str. Seminarului 4. számú házat 250.000 lejért Wiesel Jenő és nejeinek. — Turcsin Iván eladott egy hold szántót 16.000 lejért Tiau Lázárnak. — Luy Jozefin eladta a régi Szekeres-uca 2. számú házat 200.000 lejért özv. Nyilassy Károlynénak. Crisan György eladta a Str. Matasarilor 19. számú 117 □-öles telket 10.000 lejért Pafka István és nejeinek. — Dóka Miklós és neje eladták a Str. Oncu 18. számú házat 300.000 lejért Löwy József és nejeinek. — Mémesi Péter eladta a Szurdok-dűllőbeli 9 holdnyi szántót 60.000 lejért Lacsán Sándor és nejeinek. — Posta Mihály és neje eladták a Str. Lac Berna 58. a számú házat 70.000 lejért Jakob Máriaék. — Czirrom Mór és neje eladták a Str. Cercetasilor 6. számú házat 490.000 lejért Anhaltzer Ignác és nejeinek. — Dr. Váró Zoltán eladta a Str. Mos Alim 2. számú házat 400.000 lejért Koling Antal és nejeinek. — Balogh György eladta a Str. Pionerilor 7. számú házat 30.000 lejért Gabo-roi Lázárnak. — Csuma Károly eladta a Str. Muciu Scevola 10. számú házat 350.000 lejért Balcer Ignácnak. Id. Hevesi Tóth János eladta a 21 hold 1467 □-öles szántót 200.000 lejért Ponta Demeter és nejeinek. — Eisler Béláné eladta a Str. Episc. Ciorogariu 11. számú házat 400.000 lejért özv. Stoika Györgynének. — Stefanov György eladott 1 hold 1030 □-öles szántót 40.000 lejért Hajas Andrásnének. — Az Aradi Kereskedők Tak. és Hitelintézete eladta a Str. Trenului 32. számú házat 81.000 lejért Martin Sebők és nejeinek. — Palóczy Jánosné eladta a Str. Rahovei 49. számú házat 60.000 lejért Pál Gyulának. Bradean Constantin eladta a Calea Victoriei 52. számú 167 □-öles telkét 17.000 lejért Werner Mátyás és nejeinek. — Vázi Sabin és neje eladták a Str. Mocioni 15. számú házat 600.000 lejért Streza András és nejeinek. Csizsár Antal és neje eladták a Piata Caciulei 6. számú házat 220.000 lejért Baumwerner János és nejeinek.

## Rádió műsor.

— Romániai időszámítás. —

VASARNAP, OKTOBER 18.

Bucuresti, 11.45. Egyházi zenekar. 12. Dumfriescu zenekar. 13. Gramofon. 18. Marcu-zenekar könnyű és román zenéje. 20.30. Bizet: Carmen című operája. — Budapest. 11. Ref. istentisztelet. 12. Róm kath. istentisztelet. Majd: Az Operaház tagjaiból alakult zenekar hangversenye. A szünetben: „Rádiókronika“. 3. Gramofonhangverseny. 4.30. Rádió Szabad Egyetem. 6.10. Vigopera. est. 8.20. A „Rádióélet“ műsoros estje. (Rejtélynépálzat). 10.25. Szentgyörgyi László hegedűművész hangversenye. Majd: Pertis Jenő és cigányzenekarának hangversenye. — Bécs. 11. Orgonaművek. 12.05. A bécsi szimfonikusok hangversenye. 14.05. Mandolinzene. 16.05. A bécsi komikum. 16.20. Römisch-zenekar. 19.25. Olasz kamarazene. 20.25. Történetek és adomák Bécsből. 21. Híres énekesek és zenészek hangversenye. 22.45. Korngold-jazz. — Belgrád. 11.30. Gramofon. 12.30. Nemzeti dalok. 13.30. Rádiózenekar. 18.30. Jazz. 21. Zongoraverseny. 22. Schumann-dalok. 22.30. Racmaninov: G-moll szonáta. 23.30. Rádiózenekar. — Berlin. 19. Orgonaverseny. 20. Gramofon. 21.30. Suppé: „Tíz leány és egy férfi sem“, című operett. Utána tánczene. — Brüsszel. 22. Lehar: A vig özvegy című operettje a Folies Bergereből. — Frankfurt. 22.15. Wagner: Walkür című operája. — Hamburg. 21. Ábrahám: Viktória című operettje. 23.45. Tánczene. — Heilsberg. 16.45. Szórakoztató zene. 19.15. Zongoraverseny. Utána tánczene Berlinből. — Langenberg. 19.30. Mohamedánok imádkoznak a mecsetben, gramofonon. 21. Szórakoztató zene. Utána tánczene. — Prága. 18.30. Mozart: Bastien és Bastienne, vigopera. — Varsó. 18.45. Délutáni zene. 21.15. Népszerű hangverseny tenordalokkal. 23.10. Ária- és dalest. Utána: Tánczene.

HÉTFŐ, OKTOBER 19.

Bucuresti. 13. Gramofon. 18. Rendőrzezenekar. 20.50. Gramofon. 21. Kétzongorás verseny. 22.15. Kamarazene (Szarvas hegedű, Seidman cselló- és Radulescu zongoraművész.) — Budapest. 10.15. A Weidinger szalonzenekar hangversenye. 13. Déli harangszó. 13.05. A rádió házikvartettjének hangversenye. 5. Asszonyok tanácsadója. 6. Művészet a párisi világiállításon. 6.30. Sovánka Nándor és cigányzenekarának hangversenye. 7.30. Német nyelvoktatás. 8. Hangverseny. 9. „Az újság és a rádió“. Tóth László dr. előadása. 9.30. „A zeneművészet klasszikusai“. Majd: Bura Sándor és cigányzenekarának hangversenye. — Bécs. 12.30. Buchbinder-zenekar. 13.40. Gramofon. 17.20. Hangverseny-bevezető. 18. Dajos Béla és zenekara gramofonon. 20.45. Háromnegyed ütemben. 22.30. Fuvószene. 23. Tánczene. — Belgrád. 12.05. Gramofon. 13.05. Rádiózenekar. 17. Gramofon. 18. Nemzeti dalok dudán. 19. Könnyű zene. 21. Nemzeti dalok. 22.30. Mozart-hangverseny. — Brinn. 15. Gramofon. 21.05. Xylophon-játék. 21.30. Lehar énekes estje. — Heilsberg. 17.45. Szórakoztató zene. 21. Szórakoztató zene. 22.15. Menekülés a szabadságtól, hangjáték. 22.15. Zenekari hangverseny. Katovice. 17.40. Hangverseny. 18.35. Könnyű zene. 21.15. Montuszko: Sorsjáték című operettje. Utána: Könnyű- és tánczene. — Königswusterhausen. 18.30. A mindennapi zene. 21.40. Szórakoztató zene. Majd zárásig tánczene Berlinből. — Palermo. 21. Gramofon. 22. Puccini: Tosca című operája. — Róma. 18.30. Ének- és zenekari verseny. 21.10. Gramofon. 22. Könnyű zene. Varsó. 17.40. Délutáni zene. 18.35. Könnyű zene.

KEDD, OKTOBER 20.

Bucuresti. 13. Gramofon. 18. Motzoi-zenekar: könnyű- és román zene. 19.10. Motzoi-zenekar. 21. Rádiózenekar. 21.45. Etolle Aldonne hangversenye. 22.15. Rádiózenekar. — Budapest. 10.15. Gramofonhangverseny. 1. Déli harangszó. 1.05. Hangverseny. 4.30. A „Tündérvásár“ meseórája. 6. „Helyes magyarság — magyar helyesírás“. Halász Gyula előadása. 6.30. Keringők. A Berend szalonzenekar hangversenye. 7.30. Francia nyelvoktatás. 8. Régi dalok, versek, kuplák. 8.30. Az Operaház előadásának közvetítése. „Lohengrin“. Dalmű 3 felvonásban. Az előadás után: Radics Józsa és cigányzenekarának hangversenye. — Bécs. 12.30. Cerda-zenekar. 13.40. Gramofon. 18. Machek-zenekar. 20.40. Népdalok. 21.40. A bécsi szimfonikusok hangversenye. 22.50. Dostal-zenekar. — Belgrád. 11.05. Gramofon. 13.05. Rádiózenekar. 17. Gramofon. 18. Fuvólaverseny.

**Budapesti Dumping árban** férfi ingek kaphatók 10.000 gyöngyű különböző minőségű oxford, poplin, tweed és hálóingek már I. a. anyagból P. 5.70-től.

**Rubinstein hangszerész, Király-u. 27** ingeim I. a. anyagból, complet méretben, gondos munkával, saját műhelyemben készülnek. 204

1. Büchner: F-moll-verseny. 2. Doppler: Magyar pásztora ránd. 18.30. Nemzeti dalok. 23.50. Rádiózenekar. Berlin. 19.05. Szonok. 20.10. Mandolinverseny. 22.10. Vonósnégyes. Brüsszel. 21. Audran: Udvöske c. operettje. — Heilsberg. 17.30. Szórakoztató zene. 19.25. Zenekari hangverseny. 21. Mandolinverseny. — Langenberg. 18. Szólisták. 21. Nyitányok és ábrándok. Milano. 18. Gramofon. 20.15. Könnyű zene. 22. Szimfonikus hangverseny. — München. 18. Szórakoztató zene. 20.35. Mozart: Varázsfuvola című operája. 24. Tánczene. — Róma. 18.30. Ének- és zenekari verseny. 21.10. Gramofon. 22. A rendőrzezenekar hangversenye. Közben vigjáték. — Varsó. 17.40. Délutáni zene. 18.45. Népszerű szimfonikus hangverseny. 21.15. Könnyű zene. 24. Tánczene.

A szerkesztésért

STAUBER ISTVÁN  
felel.

## NYILTTÉR.

E rovat alatt közlőttekért nem vállalunk felelősséget

Petrovici János és neje szül. Grünwald Mária-Anna úgy a saját, mint Julia leányuk, valamint számos rokon nevében is mély fájdalomtól megtört szívvel jelentik a felejtethetlen édesanya, illetve anyós, nagyanyja és rokon

Lupsai

## özv. Petrovici Árzénné született végegyházi Végh Ilonának

1931. évi október hó 17-én reggeli háromnegyed 7 órakor, életének 80-ik évében hosszas szenvedés és a haldoklók szentségének ájtatos felvétele után történt gyászos elhunytát.

A megboldogultnak földi maradványai október hó 19-én délután 4 órakor fogtak Ghioroccon a Str. Nationala 83. számú gyászházban a róm. kath. anyaszentegyház szertartásai szerint beszenteltetni és a ghioroci temetőben örök nyugalomra helyezni.

Az engesztelő gyászmise áldozat pedig október hó 21-én d. e. 10 órakor fog a helybeli róm. kath. templomban a Mindenhatóknak bemutatattatni.

Áldás drága hamvaira!

Ghioroc, 1931. október hó 17-én.

Minden külön értesítés helyett.

Özv. Mautner Gyuláné szül. Mautner Rezsia a maga és alantírt rokonsága nevében is megtört szívvel tudatja, hogy 38 éven át volt szerető, hűséges élettársa

## MAUTNER GYULA

68 éves korában, f. hó 16-án hosszas és kínos szenvedés után örökre elpihent.

Egy melegsívű, jó ember szállt sirba vele, kinek szíve minden dobbanása szeretteiért volt.

Kihült tetemét f. hó 18-án, d. u. 3 órakor a zsidó temető halottas házából temetjük.

Emlékét szívünk őrzi!

Arad, (Bul. Regina Maria 17.) 1931. október hó 17.

Schwartz Gusztáv és családja Battonya, Reich Jenő és neje, Bernfeld Henrik és családja Bpest, Fischer Mór és családja Bpest, özv. Mautner Rafaelné és családja Bpest, sógorai, sógornói. Mautner Adolf és családja Bpest, Mautner Sándor és családja Bpest, özv. Brust Adolfné és családja Bpest, Mautner Aranka Bpest, testvérei.



TERMÉSZETES FRANCIA ÁSVÁNYVIZ



VICHY CELESTINS



Köszvény — Cukorbetegség — Ertágulás  
KIKÜSZÖBÖLI A HUGYSÁVAT.

Nagy fűtőtechnikai szabadtanazol ZSIGUCZI-fele kályhánál.  
A fűtőtechnika esodája! Számos elismert levél és hivatalos szakvélemény bizonyítja jóságát és megbízhatóságát.  
50% tüzelőanyag megtakarítását. Megtekinthető a készítő üzemében Arad, Bulvardul Regala Ferdinand No. 27 (Boros Béni-ter).

ALKALMI HÁZ- ÉS FÖLDELADÁSOK!

Főntvonalmi piactér sarkán 2 szobás, fürdőszobás lakással, értékes telekkel, 330.000 lejért Vasútállomás közelében 16 lakással, nagy bérjövdelemmel, 725 ezer lejért. Városháza közelében egyemeletes, parkettás, fürdőszobás lakásokkal, 1.300.000 lejért. Törvényszék közelében egyemeletes, adómentes, parkettás, fürdőszobás lakásokkal, 900.000 lejért. Belvárosban két utcára nyíló magastörszintes 8 lakással, 800.000 lejért. A volt Ferenctér táján viláster 5 részben parkettás, fürdőszobás — lakással kerttel, 875.000 lejért. Aszfaltozott utcában magastörszintes, 3 szobás, fürdőszobás lakással, zárt folyosóval, suterennel, 500.000 lejért. A volt Orczy-utca táján 8 lakással, nagy bérjövdelemmel, 465.000 lejért. Vasútállomás közelében 2 szobás, parkettás, fürdőszobás lakásokkal, 420.000 lejért. A volt Erzsébet királyné és Apponyi-körutakon emeletes 2-3-4-5 szobás, parkettás lakásokkal, Belvárosban 8 szobás, 7 lakással, 15.000 lei havi jövdelemmel, 900.000 lejért. Belvárosban magastörszintes, 3 szobás és 6 lakással, 750.000 lejért. A közeli utcán két emeletes több szobás, parkettás, fürdőszobás lakásokkal, nagy bérjövdelemmel, 2 millió lejért. A volt Szabadság-tér mellett magastörszintes 5 szobás lakással, 600.000 lejért. A belvárosban és közelében több magastörszintes és tökéletesen kiválóan alakított bérház 200-800.000 lejért. Főtéren és a belvárosban nagy jövdelemmel hozó új és kétféletes ház 1-8 millió lejért. Aradmegyében 200 hold területű 5 szobás kastélynál, 100 db. kőszágra állóval, 11 családra lakóházzal, 12.000 lejért holdanként. Arad közvetlen közelében legjobb termőföldek 10 holdtól 160 holdig tanyával, holdanként 12-16.000 lejért eladó.

HÁASZ ALBERT-tervező Arad Strada Eminescu 12. sz. (Deák Ferencc-utca.)

**Welsz Jenő**  
építész- és műalkotó  
Bul. Reg. Maria 21.  
Éváll. mindenféle építész- és műalkotás munkákat, sűrűn és modern takaréktűzhelyeket.

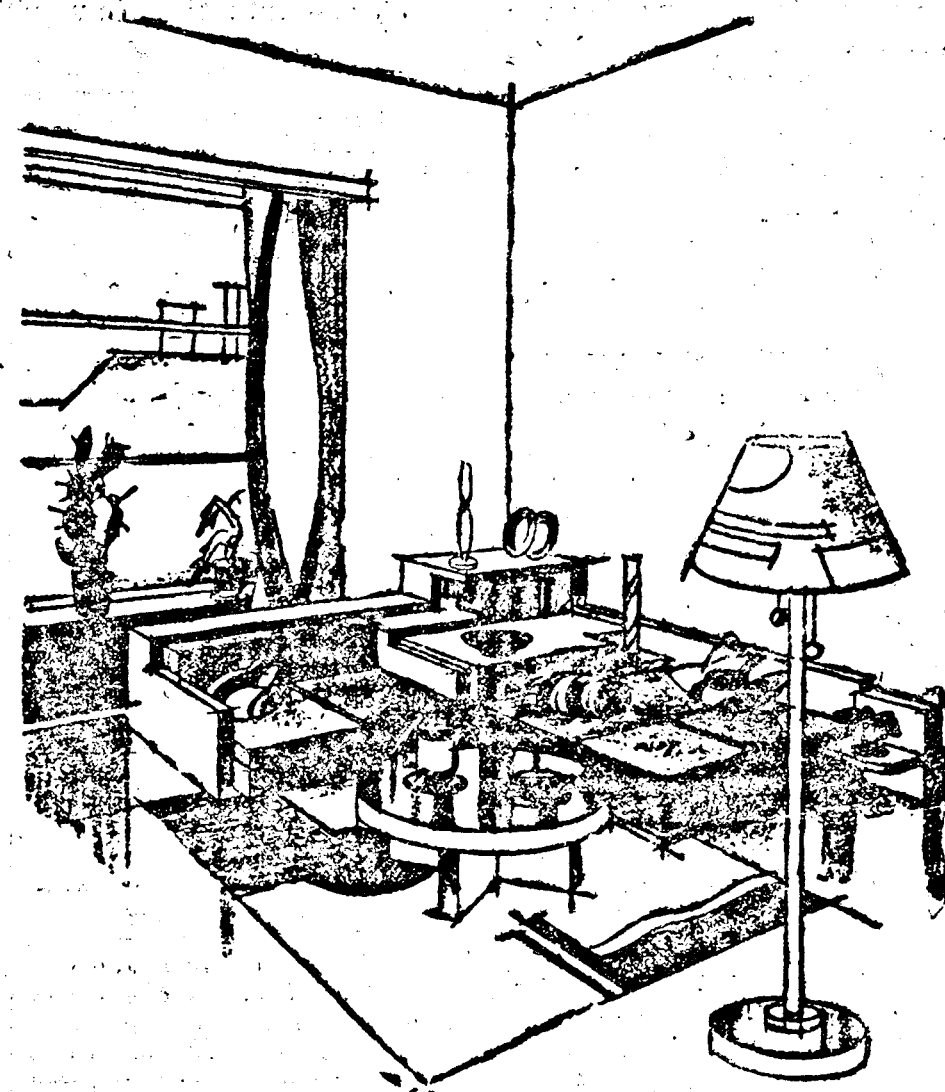
A Gyári Alkalmazottak Temetkezési Egyesülete vezetősége felkéri tagjait,

hogy f. hó 20-tól, november hó 20-ig bezárólag tagkönyveiket az évi ellenőrzés céljából az egyesület irodájában bemutatni sziveskedjenek. — Mindazon tagok, akik ezen felhívásunknak eleget nem tesznek, esekkel szemben alapszabályaink értelmében fogunk eljárni. A vezetőség.

Mindenütt beszélnek az előkelő budapesti

BRISTOL-szálló

olcsó árairól.  
Szobák (a lekéréstől függően) kitűnő napi ellátással már 12 pengőtől kaphatók.  
Dunai szobák kilátással a gyönyörű budai hegyvidékre méltányos áron.  
Bristol-menü 2 pengő 40 fillér  
Mindennap ötórás tea és tanc. Kávélházi árak.  
Vacsora rendes polgári áron. Tanc.  
Hosszabb tartózkodás esetén további engedmények  
Bristol-szálló  
3220 Budapest-Dunapart.



MILYEN LEGYEN AZ OTTHONOM?

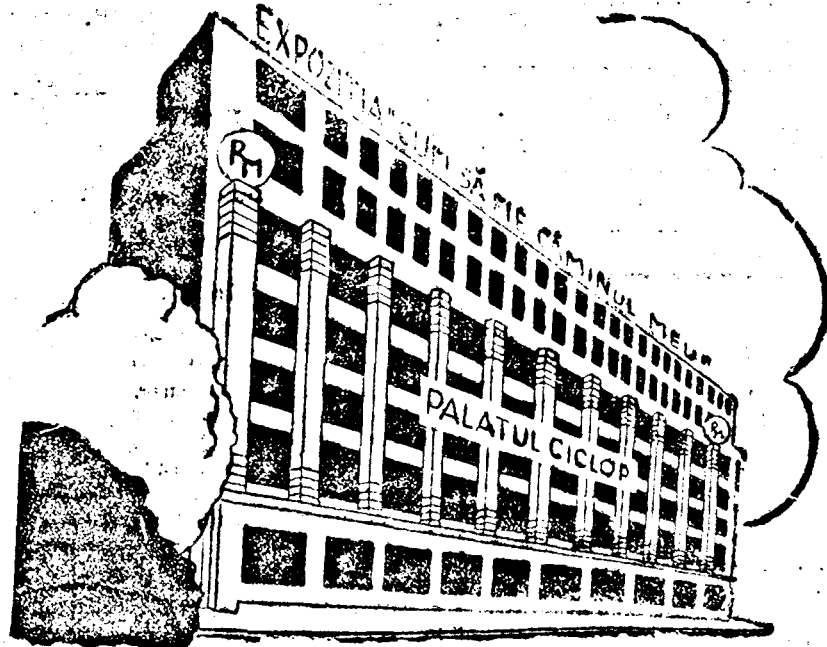
A kiállítást a Kereskedelmi és Inakamara védnöksége alatt Rudolf Mosse R.-T. rendezti

PALATUL CICLOP BUCURESTI, BULEVARD, TACHE JONESCU Október 24 -

november 15.

Ez a kiállítás népszerűsíteni akarja a modern és higiénikus lakás ideáját és a belső építkezés technikai haladását.  
A kiállításon résztvesznek: bútorgyárak és üzletek, szőnyegkereskedések, egészségügyi berendezések üzletei és mindazon cégek, amelyek vonatkozásban állnak a modern lakásberendezésekhez.  
A kiállításra vonatkozó bővebb felvilágosítással szolgál: RUDOLF MOSSE S. A. Bucuresti, Calea Victoriei 31. — Telefon: 357-88, 364-41, 377-05.

A kiállítás vidéki látogatói ingyen visszautazásijegyet kapnak



Modern és szolid butorok, karpitos-árak részletre is legolcsóbban  
Deposit: Str. Moise Nicoara 9-II

Őszi ruhákat és felöltőket legszebben fest, tisztít  
KNAPP modernül berendezett vállalata  
v. Weitzer-u. 11. v. Magyar-u. 10.

Marabu Keltetőgépek gravitációs központi melegvíztűtéssel. — Többszörösen kiténtetve.  
Rádiátorok és kazánok központi fűtésnek stb.  
RADIÁTORRÓL SZÁLLIT  
„MODERNA” ÉPÍTŐIPARI GÉPEK ÉS RADIÁTOR R.-T.  
BRASOV, Strada Infundata (Kiss-ucca) 12.  
Ajánlat és prospektus ajmentesen.  
Kerületi képviselő: Szücs Pál, Temesvár, Str. Mühle Vilmos Nr. 16.

